

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Az európai vízkészletek megőrzésére irányuló terv

1. A terv indoklása: Az uniós vizek állapota nem kielégítő!

A víz nélkülözhetetlen az emberi élet, a természet és a gazdaság szempontjából. Folyamatosan megújuló, de véges erőforrás, amely nem állítható elő vagy helyettesíthető más erőforrásokkal. Az édesvizek a Föld vízkészletének mindössze körülbelül 2 %-át teszik ki, az egymással versengő igények pedig 2030-ra 40 %-os globális vízellátási hiányt eredményezhetnek [1].

Az Európai Unió vízpolitikája sikeresen hozzájárul vízkészleteink védelméhez. Az európai vízkészletek megőrzésére irányuló terv célja, hogy elhárítsa az Európa vízkészleteinek védelmét megnehezítő akadályokat. A terv a meglévő politika átfogó értékelésén, valamint számos adaton és elemzésen alapul, ideértve az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (a továbbiakban: EKÜ) jelentését a vízkészletek állapotáról [2], a tagállamok vízgyűjtő-gazdálkodási terveiről készített bizottsági értékelést és a vízhiányra és aszályokra vonatkozó szakpolitika felülvizsgálatát [3], valamint az Unió édesvizekre vonatkozó szakpolitikájának felülvizsgálatát [4]. A tervet hatásvizsgálat is kíséri [5]. Kialakítása és felülvizsgálata a közvéleménnyel folytatott széles körű konzultáción alapul, amelybe a lakosság, az érdekeltek, a tagállamok, valamint más uniós intézmények és szervek bevonására is sor került [6]. A terv elismeri, hogy az Unió különböző területein lévő vízi környezetek nagymértékben különböznek egymástól, ezért a szubszidiaritás elvét szem előtt tartva nem egységes, minden helyzetre alkalmazandó megoldást kínál. Többek között a következő kulcsfontosságú témákat hangsúlyozza: a földhasználat javítása, a vízszennyezés kezelése, a vízfelhasználás hatékonyságának és rugalmasságának növelése, valamint az irányításnak a vízgazdálkodásban részt vevők által történő fejlesztése.

1.1. Szakpolitikai háttér

Az Európai Unió vízpolitikája az utóbbi három évtizedben sikeresen hozzájárult a vízvédelemhez. Az európai lakosok biztonságosan ihatnak csapvizet, és több ezer parti területen, folyóban és tóban úszhatnak az Unió egész területén. A települési, ipari és mezőgazdasági szennyezést szabályozzák, ami jelentős mértékben javítja az európai vizek minőségét, különösen a többlettápanyagok csökkentése révén. Ennek köszönhetően néhány szimbolikus halfaj, például a lazac és a tokhal visszatért Európa folyóiba.

Az Unió víz-keretirányelve (a továbbiakban: VKI) [7] először 2000-ben foglalkozott átfogó módon az uniós vizeket érintő kihívásokkal, és tisztázta, hogy a vízgazdálkodás többet jelent a víz elosztásánál és tisztításánál. Az irányelv hatálya a földhasználatra és a területrendezésre is kiterjed, amelyek mind a vízminőséget, mind a vízmennyiséget befolyásolják; és előírja, hogy a tagállamok működjenek együtt a területi tervezésben, valamint hogy ezt a tételt vonják be a finanszírozás kiemelt területei közé. A VKI a jó állapot elérésének határidejét 2015-re tűzte ki, ez a határidő pedig egyre közelebb van. Az EKÜ vízkészletek állapotáról szóló jelentése és a VKI szerint kidolgozott tagállami vízgyűjtő-gazdálkodási tervekről készített bizottsági

értékelés egyetért abban, hogy ezt a célkitűzést valószínűleg az uniós vizek kevésbé mint a felénél (53 %) fogják elérni. Ezért további intézkedésre van szükség az uniós vizek megóvása és javítása érdekében.

A vizek állapotára gyakorolt kedvezőtlen hatások fő okai összefüggnek egymással. Idetartozik az éghajlatváltozás; a földhasználat; a gazdasági tevékenységek, például az energiatermelés, az ipar, a mezőgazdaság és az idegenforgalom; a városfejlesztés és a demográfiai változások. Az e tényezők okozta terhelés megnyilvánulhat szennyezőanyag-kibocsátásban, túlzott vízfelhasználásban (vízhiány), a víztestek fizikai változásaiban és szélsőséges eseményekben (például áradások és aszály), amelyek gyors intézkedés hiányában erősödni fognak. Ezek eredményeképpen az uniós vizek ökológiai és kémiai állapota veszélyben van, az Unió több területén is vízhiány léphet fel, és a vízi ökoszisztémák – amelyektől az európai társadalmak függenek – sebezhetőbbé válhatnak az olyan szélsőséges eseményekkel szemben, mint az áradások és az aszályok. Nagyon fontos e problémák kezelése annak érdekében, hogy megőrizzük az élet, a természet és a gazdaság erőforrásainak alapját, és hogy megóvjuk az emberi egészséget.

Az Uniónak a zöld növekedésre kell összpontosítania, és erőforrás-hatékonyabbá kell válnia (a vízgazdálkodást is ideértve) a jelenlegi gazdasági és környezetvédelmi válságból való fenntartható felépülés érdekében, alkalmazkodnia kell az éghajlatváltozáshoz, valamint ellenállóvá kell válnia a katasztrófákkal szemben. E kihívások leküzdése jelentős mértékben ösztönözheti az európai vízügyi ágazat versenyképességét és növekedését, amely 9000 aktív kis- és középvállalkozást érint, és csak a víziközművek területén 600 000 embernek biztosít megélhetést. A vízhez kapcsolódó egyéb ágazatokban (például a vizet nagy mennyiségben felhasználó iparágak vagy a víztechnológia-fejlesztés stb.) is megvan a zöld növekedés potenciálja, esetükben az innovációnak köszönhetően sikerülhet javítani a működési hatékonyságon.

Az Unió területének 60 %-a határokon átnyúló vízgyűjtő területeken fekszik. A vizek körforgása olyannyira összekapcsolódik, hogy az egyik ország földhasználata a szomszédos országokban hulló csapadék mennyiségét is befolyásolhatja. Az európai piac, az Unió közös politikái és a tagállamok szakpolitikái is jelentős hatással vannak a víz állapotára. A Bizottság ezért ezt, az európai vízkészletek megőrzésére irányuló tervet javasolja. A terv hosszú távú célja a vizekre ható tevékenységek fenntarthatóságának biztosítása, lehetővé téve, hogy jó minőségű víz álljon rendelkezésre a fenntartható és igazságos vízhasználat érdekében. Erről a VKI különböző módokon már rendelkezett. A terv segítségével elérhetjük ezt a célt, ha felismerjük az akadályokat és ezek leküzdésének módjait.

2. A „jó vízminőségi állapot” és annak elérése: jobb, kiterjedtebb és új megközelítés

Habár a terv célja nem számít újdonságnak, ez az első alkalom, hogy ilyen sok információ áll rendelkezésre a kontinens vizeinek állapotáról, ami különösen a VKI keretében kialakított vízgyűjtő-gazdálkodási terveknek és a fent említett értékeléseknek köszönhető. Ezek a források, valamint az érdekeltké véleménye közös abban a tekintetben, hogy a vízzel kapcsolatos jelenlegi uniós jogi keret átfogó, rugalmas és alapvetően alkalmas arra, hogy elhárítsa a vízi környezetet érintő veszélyeket. Ennek ellenére a vízpolitika célkitűzései esetében jobb végrehajtásra és más szakpolitikai területekbe való fokozott integrációra van szükség, például a közös agrárpolitika (KAP), a kohéziós és strukturális alapok, valamint a megújuló energiára, közlekedésre és integrált katasztrófavédelemre vonatkozó szakpolitikák esetében. Összetett okai vannak annak, hogy jelenleg nem megfelelő a végrehajtás és az

integráció szintje, amely okok elemzése a csatolt hatásvizsgálatban található. Idetartozik számos vízgazdálkodási probléma, amelyek a gazdasági eszközök nem megfelelő használatához, a konkrét intézkedések támogatásának hiányához, a nem megfelelő irányításhoz és az ismeretbeli hiányosságokhoz kapcsolódnak. Csupán az esetek kis részében azonosítottak olyan hiányosságokat, amelyek miatt a jelenlegi jogi keretet új, jogalkotási jellegű intézkedéssel kellene kiegészíteni.

Egyértelmű, hogy a tervben javasolt megközelítés sikere azon fog múlni, hogy a tagállamok hajlandók-e bevonni az érdekelteket és nyomon követni a jogszabályok végrehajtásának javítására megfogalmazott bizottsági javaslatokat. E tekintetben a VKI közös végrehajtási stratégiájának, amelyben az összes tagállam és az érintett érdekeltek is részt vesznek, továbbra is pozitív szerepet kell betöltenie a VKI végrehajtása során. A terv, ahol lehet, a közös végrehajtási stratégián alapul annak érdekében, hogy szerepvállalásra ösztönözzön és elősegítse a Bizottság javaslatainak végrehajtását. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a Bizottság lemond végrehajtói szerepköréről a vízgazdálkodással kapcsolatos jogszabályok tekintetében. A végrehajtási hiányosságok leküzdése terén a tagállamok által elért előrelépés függvényében kötelezettségszegési eljárások indítása válhat szükségessé. Jogalkotási kezdeményezések megfontolása is szükséges lehet.

Az alábbi szakaszok a problémás területekkel foglalkoznak, és földhasználattal / ökológiai állapottal, kémiai állapottal és vízszennyezéssel, hatékony vízfelhasználással, sebezhetőséggel és több területet is érintő kérdésekkel kapcsolatos javaslatokat tartalmaznak. Szem előtt kell tartani azonban, hogy ezek egymással összefüggő vízgazdálkodási szempontok, és hogy a javasolt intézkedések több cél eléréséhez is hozzá fognak járulni. A vízfelhasználás hatékonyságával és a sebezhetőséggel kapcsolatos intézkedések például várhatóan kedvező hatást fognak gyakorolni az ökológiai és a kémiai állapotra és viszont.

2.1. Földhasználat és az uniós vizek ökológiai állapota: problémák és megoldások

Az EKÜ vízkészletek állapotáról szóló jelentése és a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekről készített bizottsági értékelés megállapítja, hogy az édesvízi víztestek 43 %-a elérte a jó ökológiai állapotot, és hogy a tervekben leírt kiegészítő intézkedések ezt 2015-ig 53 %-ra emelhetik.

Habár az ökológiai állapotra vonatkozó értékeléseket még fejleszteni kell, úgy tűnik, hogy az ökológiai állapotot befolyásoló legelterjedtebb terhelés az Unióban (19 tagállam) a víztestek megváltozása, például a vízerőművek számára és a folyók hajózhatóvá tételére épített gátak, a földek mezőgazdasági célokra történő lecsapolása, valamint árvízvédelmi gátak építése [8]. Megvannak a megfelelő módszerek e terhelések csökkentésére, és ezeket alkalmazni kell. Ahol a vízerőművek vagy a hajózás vagy más célokra épített szerkezetek megtörik a folyók folytonosságát, és gyakran a halvándorlást is, minden esetben enyhítő intézkedéseket, például hallépcsőket és hallifteket kell alkalmazni. Ezeket jelenleg a VKI előírásai szerint (4. cikk (7) bekezdése) főként az új fejlesztések esetében alkalmazzák, de fontos, hogy fokozatosan a már meglévő szerkezeteket is átalakítsák a víz állapotának javítása érdekében. Ha jelentős új változtatások végrehajtását tervezik a víztesteken, az egyes projektek esetében a környezeti hatásvizsgálatokon [9] kívül stratégiai környezetvédelmi értékeléseket [10] is készíteni kell. A vízenergia fejlesztésére irányuló nemzeti és regionális terveket például stratégiai környezetvédelmi értékelés alá kell vetni, és meg kell állapítani, hol lehet a gátakat olyan módon elhelyezni, hogy minimalizálják a kedvezőtlen környezeti hatásokat és a katasztrófakockázatokat való kitétséget, illetve a terveket össze kell vetni az alternatív

megújuló energiaforrások fejlesztésével [11]. A folyami hajózás fejlesztésére irányuló tervek stratégiai környezetvédelmi értékelése során szintén meg kell vizsgálni, mely vízi utak bírnák el a legtöbb forgalmat a legalacsonyabb környezeti költség mellett és más közlekedési módokkal a legfenntarthatóbban kombinálva [12]. A Bizottság különösen körültekintő lesz a 4. cikk (7) bekezdésének végrehajtása során. A több országot is érintő kérdéseket is tisztázni kell az Unió harmadik országokkal fenntartott kapcsolatában, ideértve az európai szomszédság- és bővítési politikát is.

A mezőgazdaság és az árvízvédelem által kifejtett terhelés szintén mérsékelhető vagy megelőzhető. Olyan módszerek alkalmazhatók, mint például a védőzónák kialakítása, amelyek biztosítják a biológiai folytonosságot a folyók és partjaik között, valamint, ha lehetséges, környezetbarát infrastruktúra alkalmazása, például a part menti területek, vizes élőhelyek és árterek helyreállítása a víz visszatartása, a biológiai sokféleségnek és a talaj termékenységének a támogatása, valamint az áradások és aszályok megelőzése érdekében. Ez a szürke infrastruktúra (például gátak, töltések) értékes alternatívája lehet. Különös figyelmet kell fordítani a források károsodásának megelőzésére. Ezek olyan kisebb víztestek (számos halfaj számára halkeltetők), amelyeket az EKÜ szerint gyakran fenyegetnek a különböző mezőgazdasági tevékenységek (vízelvezetés, töltés) és a kiszáradás veszélye. A halastavak is fontos szerepet játszanak a vízmegtartásban és -tározásban, valamint az áradások és az erózió megelőzésében.

Ezért a 2014–2020-as többéves pénzügyi keret tekintetében tett bizottsági javaslatokba [13] hatékony szakpolitikai integrációs eszközöket foglaltak bele, amelyek javíthatják a környezetbarát infrastruktúra elterjedését. A többéves pénzügyi keretben tett javaslatnak, amely szerint az Unió költségvetésének 20 %-át az éghajlati szempontok érvényesítésére szánják, növelnie kell az éghajlathoz való alkalmazkodással kapcsolatos, vízgazdálkodáshoz kötődő intézkedések támogatottságát. A KAP I. pillérének környezetbarátabbá tételére vonatkozó bizottsági javaslatban előírányzott ökológiai jelentőségű területek összetevői, például a védőzónák, a környezetbarát infrastruktúra egyik formájaként természetes vízmegtartást segítő intézkedések lehetnek. A természetes vízmegtartást segítő intézkedéseket a kohéziós és strukturális alapok is finanszírozhatják a szürke infrastruktúra alternatívájaként. Az új Európai Tengerügyi és Halászati Alapra vonatkozó javaslat olyan intézkedéseket tartalmaz, amelyek ösztönzik a fenntartható akvakultúra fejlesztését. A fenntartható akvakultúra támogatja a környezet, a biológiai sokféleség, a tájrendezés és az akvakultúra-területek hagyományos jellemzőinek megőrzését és javítását.

A Bizottság többéves pénzügyi kerettel kapcsolatos javaslatait végrehajtási szabályok segítségével kell támogatni és konkrétabbá tenni. A tagállamoknak kiemelt területként kell kezelniük a vízpolitika célkitűzéseit a Bizottsággal való, az uniós alapok kiadásainak programozásáról szóló partnerségi megállapodásokról történő egyeztetések során.

A környezetbarát infrastruktúrák kiterjesztése érdekében a tagállamoknak nemzeti szinten kell növelniük a szakpolitika integrációjával kapcsolatos törekvéseiket. Teljes mértékben fel kell használniuk a vízgyűjtő-gazdálkodási terveket, amelyek előírják a vízgazdálkodás integrált megközelítését az összes szakpolitikai területen, például a mezőgazdaság, az akvakultúra, az energiaipar, a közlekedés és az integrált katasztrófavédelem területén. A Bizottság azt javasolja, hogy közös végrehajtási stratégiai iránymutatást dolgozzanak ki a természetes vízmegtartást segítő intézkedésekről annak érdekében, hogy ösztönözzék az integrált megközelítést, valamint megfontolja olyan iránymutatás készítését, amely biztosítja a mézhéjú állatok vizeinek megfelelő védelmét.

Az Unióban az ökológiai állapottal kapcsolatos terhelés második leggyakoribb oka (16 tagállamban) a túlzott mértékű vízkivétel. Egy adott vízgyűjtő területen a víz fogyasztók részére történő túlzott mennyiségű elosztását, ami a rendelkezésre álló vízmennyiség túlbecsléséből, illetve gazdasági vagy politikai nyomásból ered, meg kell különböztetni a vízkivételtől, amely illegális, mivel engedély nélkül, vagy az engedély megszegésével végzik.

A túlzott mennyiségű elosztás problémájának megoldása érdekében szilárdabb alapra kell helyezni a mennyiségi vízgazdálkodást az Unió számos vízgyűjtő területén, vagyis meg kell határozni az ökológiai vízhozamot, vagyis azt a vízmennyiséget, amelyre szükség van ahhoz, hogy a vízi ökoszisztéma tovább gyarapodhasson és biztosítsa a számunkra elengedhetetlen szolgáltatásokat. Ehhez azonban fel kell ismerni, hogy a víz minősége és mennyisége szorosan összefügg a „jó állapot” fogalmával. Az Unió ezzel szemben nem határozta meg az ökológiai vízhozam fogalmát, és közös megegyezés sem született annak kiszámításáról, pedig ezek a következetes alkalmazásának előfeltételei. E hiányosság pótlására a Bizottság útmutató dokumentum kidolgozását javasolja a VKI közös végrehajtási stratégiája keretében, annak nyitott és részvételen alapuló folyamatának kihasználása révén. A közös fogalmat és a számítási módszert meghatározásukat követően a 2015 végéig elfogadandó vízgyűjtő-gazdálkodási tervek következő ciklusában kell alkalmazni.

Ami az illegális vízkivétel [14] kérdését illeti, habár a tagállamok feladata mindent megtenni az uniós és nemzeti jogszabályok érvényesítése érdekében, a műholdas felvételek és a származtatott információk, amelyek például a globális környezetvédelmi és biztonsági megfigyelés (GMES) programból származnak, nagy segítséget nyújthatnak számukra a nemzeti engedélyekben megengedettnél jóval nagyobb vízmennyiséggel vagy akár engedély nélkül öntözött területek azonosításában. Ezért a Bizottság együttműködést javasol azokkal a tagállamokkal, amelyek az illegális vízkivétel problémájával szembesülnek, és olyan GMES-szolgáltatásokat ajánl, amelyek felhasználják a tagállami szinten gyűjtött információkat az illegális vízkivétel feltárására.

1. táblázat

A terv által javasolt intézkedés || Felelős szereplő || A teljesítés ideje

Közös végrehajtási stratégiai iránymutatás kidolgozása a természetes vízmegtartást segítő intézkedésekről (környezetbarát infrastruktúra). || a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || 2014

A KAP I. pillérének környezetbaráttá tétele a természetes vízmegtartást segítő intézkedések támogatása érdekében (ökológiai jelentőségű területek segítségével). || a Bizottság és a tagállamok || 2014-től

Strukturális és kohéziós alapok és EBB-hitelek felhasználása a természetes vízmegtartást segítő intézkedések támogatása érdekében. || a Bizottság, az EBB és a tagállamok || 2014–2021

Közös végrehajtási stratégiai iránymutatás kidolgozása az ökológiai vízhozamról (és a vízgazdálkodási számlákról). || a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || 2014

A GMES-szolgáltatások alkalmazása az illegális vízkivétel feltárására. || a Bizottság és a tagállamok || 2013-tól

2.2. Az uniós vizek kémiai állapota és szennyezettsége: problémák és megoldások

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben a kémiai állapotról megadott információk nem elég egyértelműek ahhoz, hogy a 2009-es állapotot – a tervek elfogadásának ideje – alapállapottá nyilvánítsák. Habár az elmúlt 30 évben javult a víztestek kémiai állapota, az elsőbbségi anyagok – amelyek a kémiai állapot VKI által bevezetett értékelésének alapját képezik – helyzete alulmúlta a várakozásokat.

A kémiai állapot értékelése azt mutatja, hogy a víztestek nagy arányának (körülbelül 40 %-ának) állapota ismeretlen. Egyértelmű, hogy a monitoring számos tagállamban hiányos és nem megfelelő, különösen ott, ahol nem figyelik meg az összes elsőbbségi anyagot, csak kevés víztestet figyelnek meg, illetve nem megfelelően választják ki azt a vízi környezetet, ahol ezeket az anyagokat megfigyelik.

A VKI-ban meghatározott monitoringkötelezettségek betartása alapvető fontosságú a szilárd döntéshozatal támogatásához, különösen mivel a monitoring költsége nagyságrendekkel kisebb, mint a nem megfelelő döntéshozatalé.

A VKI előtt az Unió a vízi környezetben előforduló jelentős pontszerű és diffúz kémiai és más szennyezéseket több jogszabály elfogadásával próbálta elhárítani, ideértve a települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelvet (UWWTD) [15], a nitrát-irányelvet (ND) [16], a növényvédő szerekről szóló irányelvet (PPPD) [17] és az ipari kibocsátásokról szóló irányelvet (IPPC-IED) [18]. Ezek az irányelvek megóvják a vízkészleteket a tápanyagok, illetve más, mezőgazdasági, lakossági és ipari eredetű vegyi anyagok általi szennyeződéstől.

Habár az irányelvek végrehajtása során jelentős előrelépés tapasztalható, teljes körű megfelelésre még nem került sor, és ez megakadályozza a környezetvédelmi célkitűzések elérését. A diffúz és a pontszerű szennyezés még mindig jelentős terhelést jelent a vízi környezetre nézve az Unió víztesteinek körülbelül 38 %-a (diffúz) és 22 %-a (pontszerű) esetében. A túlzott tápanyagterhelés miatti eutrofizáció továbbra is nagy veszélyt jelent a vízkészlet jó állapotára, mivel 17 tagállam víztesteinek körülbelül 30 %-ában figyelhető meg a tápanyagok feldúsulása. E veszélyek elhárítása érdekében ki kell bővíteni a nitrátérzékeny területeket, és cselekvési programokat kell sürgetni. Fontos ezenkívül a megfelelési arányok javítása a szennyvízkezelés területén, hosszú távú beruházási tervek és végrehajtási tervek segítségével (ideértve az uniós alapokat és az EBB-hiteleket is). A nemzeti hatóságoknak biztosítaniuk kell, hogy az ipari kibocsátásra vonatkozó engedélyk olyan kibocsátási határértékeket adjanak meg, amelyek összhangban vannak az elérhető legjobb technikákkal, és figyelembe veszik az idevágó vízgazdálkodási célkitűzéseket.

Az Unió vegyi anyagokra [19], valamint növényvédő szerekre és biocidokra [20] vonatkozó jogszabályai elismerték, hogy értékelni kell a vízi környezetre jelentett veszélyeket, és hogy szükség esetén korlátozniuk kell ezen anyagok használatának módját, illetve meg kell tagadniuk az ezek használatára vonatkozó engedélyt. A megelőző intézkedéseket minden esetben előnyben kell részesíteni az utólagos (javító) megoldásokkal szemben.

A Bizottság a peszticidek fenntartható használatáról szóló irányelvet [21] a KAP-reformra vonatkozó javaslataiban a környezetvédelmi feltételeesség mechanizmusának lehetséges

jövőbeli részeként határozta meg. Ezen irányelv hatékony végrehajtása kiegészítheti a növényvédő szerekről szóló jogszabályok értelmében tett intézkedéseket, és segíthet abban, hogy a növényvédő szerek használatából eredő vízszennyezés tovább csökkenjen. E célból fontos, hogy támogatást kapjon a Bizottság azon javaslatára, amely szerint az irányelvet bele kell foglalni a környezetvédelmi feltételeességbe.

Ami a gyógyszerekre vonatkozó jogszabályokat illeti, különbség van az emberi felhasználásra szánt gyógyszerekre [22] és az állatgyógyászati készítményekre [23] vonatkozó jogszabályok által előírt környezetvédelem között. Mindkettő előírja a környezeti kockázat értékelését és a védintézkedések szükségességének eseti alapon történő vizsgálatát [24], de csak állatgyógyászati készítmények esetében tudja az engedélyezés figyelembe venni a környezetvédelmi aggályokat. Egyre nagyobb problémát jelent a gyógyszermaradványok okozta környezetszennyezés. A Bizottság jelentést fog előterjeszteni a probléma mértékéről egy olyan értékeléssel együtt, amely azt vizsgálja, hogy szükséges-e a gyógyszerekre vonatkozó vagy más uniós jogszabályok módosítása [25]. A Bizottság 2012. január 31-én a rendelkezésre álló információk alapján javasolta a környezetminőségi előírásokról szóló irányelv és a víz-keretirányelv módosítását [26] többek között annak érdekében, hogy 15 anyag (ideértve három gyógyszer is) bekerüljön az e jogszabályok szerinti elsőbbségi anyagok jegyzékébe. Ha elfogadják, a módosítás megerősíti majd a víz-keretirányelv szerepét a vízi környezetre irányuló vagy a vízi környezet által okozott kockázatok azonosításában. A módosítás ezenkívül monitoring adatokat is biztosítani fog, amelyek a további intézkedések kialakításánál lesznek hasznosak.

2. táblázat

A terv által javasolt intézkedés || Felelős szereplő || A teljesítés ideje

Víz-keretirányelv: a jelentéstételi követelmények betartatása. || Bizottság || Folyamatban

Nitrátokról szóló irányelv: a nitrátérzékeny területek kiterjesztése és a cselekvési programok megerősítése. || Tagállamok || Folyamatban

A települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv: a megfelelési arányok javítása a szennyvízkezelés területén, hosszú távú beruházási tervek segítségével (ideértve az uniós alapokat és az EBB-hiteleket is). Végrehajtási tervek készítése. || Tagállamok (valamint a Bizottság az uniós alapok esetében, az EBB a hitelek esetében) Tagállamok, Bizottság || 2018 2014

Az ipari kibocsátásokról szóló irányelv: annak biztosítása, hogy az ipari kibocsátásra vonatkozó engedélyek olyan kibocsátási határértékeket adjanak meg, amelyek összhangban vannak az elérhető legjobb technikákkal, és figyelembe veszik az idevágó vízgazdálkodási célkitűzéseket. || Tagállamok || 2016-tól

A peszticidek fenntartható használatáról szóló irányelv hozzáadása a KAP környezetvédelmi feltételeességéhez. || Tanács, Európai Parlament, Bizottság || Amint teljesülnek a bizottsági javaslatban meghatározott feltételek (vagyis legkorábban 2014-ben)

Gyógyszerek: gyógyszerekről és a környezetről szóló jelentés előterjesztése. || Bizottság || 2013

A környezetminőségi előírásokról szóló irányelv: a Bizottság módosító javaslatának elfogadása. || Tanács, Európai Parlament || 2012–2013

2.3. Hatékony vízfelhasználás az Unióban: problémák és megoldások

Európa vizeinek fenntartható használata – főleg mennyiségi vonatkozásban – nagy kihívást jelent a vízgazdálkodásért felelős szervezeteknek az olyan globális jelenségek miatt, mint az éghajlatváltozás és a demográfiai fejlemények. Az EKÜ vízkészletek állapotáról szóló jelentése kiemel néhány olyan aggasztó tendenciát, amelyek azt mutatják, hogy egyre növekszik és terjed a vízhiány és a vízzel kapcsolatos problémák előfordulása, és ezek 2030-ra várhatóan az Unió vízgyűjtő területeinek körülbelül felét fogják érinteni. Ennek megelőzése érdekében – amellett, hogy az ökológiai vízhozam alapján javítani kell a vízelosztást – a vízfelhasználás hatékonyságát növelő intézkedéseket kell végrehajtani a vízkészletek megóvása és sok esetben az energiatakarékosság érdekében is.

A VKI 9. cikke a hatékony vízfelhasználást ösztönző árszabási politikák bevezetését írja elő. Az árképzés fontos figyelemfelkeltő eszköz a fogyasztók számára, és a környezetvédelmi előnyök mellett gazdasági előnyökkel is jár, emellett pedig ösztönzi az innovációt. A fogyasztás mérése bármilyen ösztönző árképzési politika előfeltétele. A 9. cikk költségmegtérülést is előír (ideértve a környezeti és a vízkészletekkel összefüggő költségeket is) a vízszolgáltatás tekintetében, figyelembe véve a „szennyező fizet” elvet. A Bizottság vízhiányról és aszályról szóló 2007. évi közleménye [27] az alábbi lehetőségekkel kapcsolatban tartalmazott információkat: „a víz megfelelő árazása”, „a víz hatékonyabb elosztása” és „víztakarékos technológiák és gyakorlatok támogatása”. Ezek a vízfelhasználás hatékonyságát növelő intézkedések beleilleszkednek az Európa 2020 stratégia [28] átfogó erőforrás-hatékonysági célkitűzésébe.

A vízhiányra és az aszályokra vonatkozó szakpolitikáról készített bizottsági felülvizsgálatból kiderül, hogy a 2007-es közleményben megadott szakpolitikai eszközök végrehajtásában korlátozott mértékű előrelépés történt. A felülvizsgálat kiemeli, hogy a vizet nagy mennyiségben felhasználó ágazatok mindegyikében (mezőgazdaság, ipar, elosztóhálózatok, épületek és energiatermelés) kihasználatlan maradt a vízhatékonysági intézkedések nagy potenciálja. Megállapítja, hogy ha a víz elszámolásával és a víz hatékony felhasználásával kapcsolatos célokat ágazati szintre emelnék, az szilárdabb alapot jelentene a hatékony és célirányos vízvédelmi intézkedések számára. A VKI vízgyűjtő-gazdálkodási terveinek értékeléséből kiderül, hogy a helyzet nem sokkal jobb a 9. cikk tekintetében: nem minden tagállamban és a vizet nagy mennyiségben felhasználó ágazatban alkalmaznak ösztönző és áttekinthető vízárzási politikát, ami a mérés hiányára is visszavezethető. A vízgyűjtő-gazdálkodási terveknek csupán 49 %-a irányozta elő a vízárzási rendszer olyan célú átalakítását, hogy ösztönözzék a víz hatékonyabb felhasználását, és csak 40 %-uk tartalmaz a vízhasználat mérésének javítását célzó intézkedéseket. Ha nem szabják meg az olyan szűkös erőforrások, mint a víz díját, az a környezetre nézve káros támogatásnak minősül. Néhány tagállam ezenkívül szűken értelmezi a vízszolgáltatás fogalmát, ami hátráltatja a költségmegtérülési politikák ivóvízellátáson és szennyvízkezelésen túl való végrehajtását [29]. Ez jelentősen csökkenti a VKI-rendelkezők potenciális hatását.

Miközben folytatja végrehajtási intézkedését a 9. cikk betartásának biztosítása érdekében, a Bizottság útmutató dokumentum elkészítésével megpróbálja elősegíteni a végrehajtást a közös végrehajtási stratégia keretében. Az útmutató dokumentum a költséghatékonyság támogatására irányuló, vízgazdálkodással kapcsolatos intézkedések költségeinek és hasznának

értékeléséhez használt módszerre, valamint az ökoszisztéma-szolgáltatásokért történő díjfizetés koncepciójának további végrehajtására fog összpontosítani. Ennek segítségével meghatározhatók a vízfelhasználás hatékonyságát növelő intézkedések, és végrehajtható a „szennyező fizet” elv. A Bizottság vízárzási politikát is előirányoz, amely előfeltétele a Bizottság vidékfejlesztési és kohéziós alapokra vonatkozó javaslatai szerinti egyes projektek finanszírozásának. Ha támogatják ezeket a javaslatokat, azok további ösztönzést jelentenek a hatékony vízárzás felé.

A Bizottság számos további intézkedést határozott meg, amelyek sokat javítanak a mennyiségi vízgazdálkodáson és a víz hatékony felhasználásán Európában, ezáltal pedig hozzájárulnának a vízminőséggel kapcsolatos célkitűzésekhez is.

A Bizottság egyrészt az EKÜ-vel együttműködve vízgazdálkodási számlákat hozott létre a vízgyűjtők és a mellék-vízgyűjtők szintjén. Ezeket a számlákat, amelyek számos vízgyűjtő területen a vízgazdálkodás szempontjából a „hiányzó kapocs” szerepét töltik be, a tagállamokkal és az érdekeltekkel közösen a VKI közös végrehajtási stratégiája keretében tovább kell pontosítani. A vízgazdálkodást irányító szervek megtudhatják e számlákból, hogy mennyi víz folyik be és ki a vízgyűjtőből, valamint hogy mennyi víz fog várhatóan rendelkezésre állni az elosztás előtt. A vízgazdálkodási számlák hiánypótló szerepet töltenek be, mivel olyan ismereteket foglalnak össze, amelyek eddig csak elszórtan és részletekben álltak rendelkezésre. Ha széles körben alkalmazzák őket, nagy segítséget jelenthetnek a vízhiánnyal kapcsolatos problémák megoldásában, például elősegíthetik a vízhiány szerkezeti és előfordulási kategóriáinak hatékonyabb elemzését, és átfogóbb betekintést nyújthatnak a vízkészletekre vonatkozó mutatókba. A vízgazdálkodási számlák szorosan összefüggnek az ökológiai vízhozam meghatározásával, mivel biztosítaniuk kell a természet szükségleteinek tiszteletben tartását, és hogy a vízgyűjtőkön belüli vízmérlegek fenntartható határok között maradjanak. A vízgazdálkodási számlák önmagukban azonban nem elegendők, mivel az általuk nyújtott információk csupán az intézkedések alapjául szolgálnak.

A vízfelhasználás hatékonyságának növelése érdekében a vízgyűjtő területek hatásainak másrészt a víz hatékony felhasználásával kapcsolatos célokat kell megállapítaniuk azon vízgyűjtőkre, amelyek vízhiányosak, vagy várhatóan vízhiányosak lesznek, a közös végrehajtási stratégia folyamatában kialakított és a vízgyűjtők szintjén alkalmazott, a vízhiányos helyzetekre vonatkozó mutatók alapján. Ezeknek a célkitűzéseknek az összes fő vízfelhasználó ágazatra ki kell terjedniük (ipar, energiatermelés, mezőgazdaság, háztartások stb.), és szorosan kapcsolódniuk kell a jó állapot célkitűzéséhez. Ezekre a fent említett ösztönző árképzéssel együtt kell támaszkodni annak érdekében, hogy elkerüljék a lehetséges „bumeránghatást” (a vízfelhasználás hatékonyságának fejlesztése nem csökkenti, hanem növeli a vízhasználatot és -fogyasztást). A célkitűzések a vízelosztási folyamat és a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek célkitűzései meghatározásának részévé válhatnak. Ez víz- és energiamegtakarítást eredményezhet, ami jót tesz a vízi ökoszisztémáknak, csökkenti a költségeket és mérsékli az üvegházhatásúgáz-kibocsátást. A következetesség és összehasonlíthatóság biztosítása érdekében a Bizottság közös uniós módszertan kialakítását javasolja a víz hatékony felhasználására vonatkozó célok meghatározásához, amelyeket a közös végrehajtási stratégia keretében kell elfogadni.

Az építőipar hatékony vízfelhasználásának előmozdítása érdekében a Bizottság harmadrésztől megvizsgálta a lehetőségeket és úgy döntött, hogy önkéntes, az ökocímkézésre és környezetbarát közbeszerzésre vonatkozó uniós kritériumokat dolgoz ki [30] a főbb vízzel kapcsolatos termékek tekintetében, valamint hogy az ebben a tervben meghatározott

alkalmazási körben bevonja a vízzel kapcsolatos termékeket a környezetbarát tervezés munkatervébe [31]. Ez a lehetőség számos előnnyel jár: egyértelmű a fogyasztók számára, akik a jövőben kizárólag a hatékonyságuk alapján egyértelműen felcímkézett, víztakarékosabb eszközöket és termékeket találnak a boltokban; haladó szellemű, mivel nem igényli a meglévő épületek átalakítását, ehelyett a forgalmazott régi termékeket fokozatosan hatékonyabb termékekre cseréli le; jelentős energiamegtakarítást eredményez, mivel a háztartásokban felhasznált vízmennyiség nagy része felmelegített. A csapok és zuhanyozók esetében megtakarított energia 2020-ra 10,75 Mt olajegyenértéknek megfelelő mennyiségű lesz, 2030-ra pedig ennek körülbelül a kétszerese. Ezek a megtakarítások a teljes lakossági energiafelhasználás körülbelül 3,5 %-ával egyenértékűek az EU-27-ben, illetve a teljes energiafelhasználás körülbelül 1 %-ának felelnek meg.

A mezőgazdaság területén a Bizottság jelenleg megvitatott javaslati a KAP reformjáról negyedrésztől lehetőséget nyújtanak az öntözési hatékonyság fejlesztésének finanszírozására (a vidékfejlesztésre vonatkozó II. pillér keretében) olyan módon, amely összhangban van a VKI célkitűzéseivel és megakadályozza a bumerángthatást. Idetartozik a minimális vízfelhasználás csökkentése is. Ezeket az intézkedéseket remélhetőleg a végleges KAP-szövegekben is támogatni fogják. Ez azért fontos, mert a vízkivétel 24 %-áért a mezőgazdaság felel Európában, és bár ez nem tűnik soknak az energiatermelés során hűtővíz céljából kivett 44 %-hoz képest, a vízkészletekre gyakorolt hatása sokkal nagyobb. Az energiatermelésben felhasznált hűtővíz majdnem teljesen visszakerül a víztestekbe, a mezőgazdaság esetében ez gyakran csak a kivett vízmennyiség egyharmadára igaz [32].

A vízelosztó hálózatok szivárgásával kapcsolatban a Bizottság ötödrésztől úgy véli, hogy ezzel csak eseti alapon lehet foglalkozni a szivárgás csökkentésének köszönhető környezeti és gazdasági előnyök értékelése érdekében. Az egyes tagállamok között és a tagállamokon belül is nagy különbségek tapasztalhatók a szivárgás tekintetében, amely 7 %-tól akár 50 %-ig is terjedhet, vagy akár meg is haladhatja ezt az arányt. A Bizottság együtt fog működni az uniós víziparral a fenntartható gazdasági szivárgási szintekkel (SELL) kapcsolatos bevált gyakorlatok, valamint tágabb értelemben a vízügyi infrastruktúra jövőjére vonatkozó stratégiai elképzelés kifejlesztésének és terjesztésének felgyorsítása céljából, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás érdekében, az egyre szűkebb erőforrások világában.

Végző soron pedig a főként az Unión kívül alkalmazott vízkereskedelem is hasznos eszköz lehet a víz hatékony felhasználásának javításában és a vízhiány leküzdésében, ha sor kerül a vízhasználatra vonatkozó fenntartható küszöbérték végrehajtására. A vízkereskedelem viszonylag sok adminisztrációs költséggel jár és elvileg csak egy adott vízgyűjtő területen lévő vízhasználók között van értelme. Habár nem segítene, ha uniós szinten jönne létre ilyen rendszer, a Bizottság közös végrehajtási stratégiai iránymutatás kidolgozását javasolja a vízkereskedelem fejlődésének elősegítése érdekében azon tagállamok számára, akik alkalmazni kívánják a módszert.

3. táblázat

A terv által javasolt intézkedés || Felelős szereplő || A teljesítés ideje

A vízárazási/költségmegtérülési kötelezettségek betartatása a víz-keretirányelv értelmében, ideértve szükség esetén a fogyasztásmérést is. A vízárazás/költségmegtérülés előfeltételként

történő alkalmazása a vidékfejlesztési és kohéziós alapok keretében. || Bizottság a Tanács, az Európai Parlament és a Bizottság || Folyamatban 2014-től

Közös végrehajtási stratégiai iránymutatás kidolgozása a kereskedelmi rendszerekről és a költség-haszon értékelésről. || a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || 2014

A vízhasználat csökkentése mint a vidékfejlesztés keretében végrehajtott öntözési projektek előfeltétele. || a Tanács, az Európai Parlament és a Bizottság || 2014-től

Közös végrehajtási stratégiai iránymutatás kidolgozása a vízgazdálkodási számlákról (és az ökológiai vízhozamról). || a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || 2014

Közös végrehajtási stratégiai iránymutatás kidolgozása a célok meghatározásáról. || a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || 2014

A vízzel kapcsolatos termékek belefoglalása a környezetbarát tervezés munkatervébe. Önkéntes uniós kritériumok kialakítása az ökocímkézéssel és a környezetbarát közbeszerzéssel kapcsolatban. || Bizottság || 2012 2013

A bevált gyakorlatok/eszközök terjesztése a fenntartható gazdasági szivárgási szint elérése érdekében. || a Bizottság, a tagállamok és a vízipar || 2013

2.4. Az uniós vizek sebezhetősége: problémák és megoldások

A terv hatásvizsgálatából származó adatok szerint Európában az utóbbi évtizedekben egyre gyakrabban fordulnak elő a folyóvizek elapadása és az áradások okozta károk. Emiatt fejleszteni kell a vízi ökoszisztéma ellenálló képességét az éghajlatváltozással szemben, amely valószínűleg további terhelést fog eredményezni, például magasabb vízhőmérsékletet és idegenhonos özönfajok megtelepedését. Ugyanakkor meg kell vizsgálni az integrált katasztrófavédelmi megközelítésre épülő intézkedéseket, illetve a szélsőséges események – például az aszályok és áradások, amelyek gyakorisága, intenzitása és az általuk okozott környezeti és gazdasági károk mértéke megnőtt az elmúlt harminc évben – hatásainak ellensúlyozására irányuló intézkedéseket.

Az árvizekről szóló irányelv előírja, hogy 2015-re árvíz-kockázat-kezelési terveket kell kidolgozni, amelyeket a szintén 2015-re elkészítendő vízgyűjtő-gazdálkodási tervek második ciklusával teljesen összehangolva kell létrehozni. Az árvíz-kockázat-kezelési terveket szintén figyelembe kell venni az ágazatközi és több kockázatot figyelembe vevő kockázatkezelési tervek kifejlesztésénél. Ez remélhetőleg javítani fogja a területhasználati és területi tervezést, amely megfelelő mértékben figyelembe veszi az éghajlatváltozást, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képességet és az alkalmazkodás szükségességét [33].

Az áradások és aszályok kedvezőtlen hatásainak csökkentéséhez a környezetbarát infrastruktúra, különösen a természetes vízmegtartást segítő intézkedések járulhatnak nagymértékben hozzá. Ezek közé tartozik az árterek és vizes élőhelyek helyreállítása, amelyek bőséges – vagy túlzott mennyiségű – csapadék időszakában vizet tudnak tárolni a szűkös időszakokban való felhasználáshoz. A környezetbarát infrastruktúra segítségével biztosíthatók az ökoszisztéma-szolgáltatások, az Unió biológiai sokféleséggel kapcsolatos stratégiájával összhangban [34]. A talaj vízzáróvá tételének visszaszorítása szintén csökkentheti az árvíz-kockázatokat [35]. Ezeket az intézkedéseket mind a vízgyűjtő-

gazdálkodási tervekbe, mind az árvíz kockázat-kezelési tervekbe bele kell foglalni, és a KAP, a kohéziós és a strukturális alapok keretében történő finanszírozásban kiemelt szerepet kell kapniuk.

A Bizottság vízhiányról és aszályról szóló 2007-es közleménye a fent említett, a vízfelhasználás hatékonyságával kapcsolatos lehetőségeken kívül azt javasolta, hogy fontolják meg „kiegészítő vízellátási infrastruktúra” létrehozását. A Bizottság azt is javasolta, hogy a vízzel kapcsolatos intézkedéseknek hierarchián kell alapulniuk, amely szerint a kiegészítő vízellátási lehetőségeket (például vízsótalanítás) csak azt követően fontolják meg, hogy a keresleti oldalon már kimerítették az összes fejlesztési lehetőséget. Ezt költség-haszon elemzés alapján kell elvégezni.

A tervet eredményező, érdekelttel folytatott konzultáció során olyan alternatív ellátási lehetőség merült fel – a víz újrafelhasználása öntözési vagy ipari célokra –, amelyre az Uniónak figyelmet kell fordítania. A víz (például szennyvízkezelésből vagy ipari létesítményekből származó víz) újrafelhasználása kisebb hatással van a környezetre, mint a többi alternatív vízellátási lehetőség (például vízátvezetés vagy vízsótalanítás), az Unióban azonban csak korlátozott mértékben alkalmazzák ezt a módszert. Úgy tűnik, ennek az oka, hogy nincsenek közös uniós környezetvédelmi/egészségügyi szabályok az újrafelhasznált vízre vonatkozóan, valamint az újrafelhasznált vízzel öntözött mezőgazdasági termékek szabad mozgásának akadályai lehetnek. A Bizottság megvizsgálja a legmegfelelőbb uniós szintű eszközt a víz újrafelhasználásának ösztönzése érdekében, ideértve egy közös szabályokat létrehozó rendelet megalkotását is. A Bizottság 2015-ben az uniós közegészség és a környezetvédelem magas szintű fenntartásának biztosítása érdekében megfelelő hatásvizsgálat elvégzését követően javaslatot fog tenni.

Ami az aszályokat illeti, a Bizottság folytatni fogja az európai aszálymegfigyelő központ fejlesztését, amely korai figyelmeztető rendszerként fog működni a tagállamok és az érdekelt felkészültségének növelése érdekében. Ezenkívül végre fogja hajtani a VKI szerinti vonatkozó követelményeket és – a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek első ciklusára adott visszajelzése nyomán – arra fogja ösztönözni a tagállamokat, hogy hatékonyabban integrálják az aszálykockázat-kezelést és az éghajlat-változási szempontokat leendő vízgyűjtő-gazdálkodási tervekbe, valamint az ágazatközi és több kockázatot figyelembe vevő kockázatkezelési tervek kialakítása során.

4. táblázat

A terv által javasolt intézkedés || Felelős szereplő || A teljesítés ideje

Közös végrehajtási stratégiai iránymutatás kidolgozása a természetes vízmegtartást segítő intézkedésekről (környezetbarát infrastruktúra). || a Bizottság, a tagállamok és az érdekelt || 2014

A KAP I. pillérének környezetbaráttá tétele a természetes vízmegtartást segítő intézkedések támogatása érdekében (ökológiai jelentőségű területek segítségével). || a Bizottság és a tagállamok || 2014-től

Strukturális és kohéziós alapok és EBB-hitelek felhasználása a természetes vízmegtartást segítő intézkedések támogatása érdekében. || a Bizottság, az EBB és a tagállamok || 2014–2021

Az aszálykockázat-kezelés szempontjából lényeges VKI-követelmények betartatása. || Bizottság || Folyamatban

Árvíz kockázat-kezelési tervek kidolgozása. || Tagállamok || 2015

A víz újrafelhasználására vonatkozó előírásokkal kapcsolatos (szabályozó) eszköz ajánlása. || Bizottság || 2015

Az európai aszálymegfigyelő központ továbbfejlesztése. || Bizottság || 2013–2014

2.5. Átfogó megoldások

A Bizottság számos olyan átfogó megoldást határozott meg, amelyek hozzájárulhatnak az Unió vízpolitikájának célkitűzéseéhez.

Az idén indított, a vízzel, a mezőgazdasági termelékenységgel és fenntarthatósággal kapcsolatos innovációs partnerségek [36] segítenek megoldásokat találni a települési, ipari és mezőgazdasági ágazatban felmerülő vízzel kapcsolatos kihívásokra. Ez környezetvédelmi célkitűzéseket és piaci lehetőségeket egyaránt eredményez. A világ gyorsan növekvő vízpiacának mérete 2020-ra várhatóan eléri az 1 billió EUR-t. Az európai vízipar mindössze 1 %-os növekedése mintegy 10 000–20 000 új munkahelyet teremthetne. Az új és jelentős piaci lehetőségeket megragadva Európa nagy lépést tenné a vízhez kapcsolódó innovációk és technológia világpiacának vezető szerepe felé. Az innovációs partnerségek megpróbálják majd elősegíteni az innovatív megoldások kereslete és kínálata közötti kapcsolatokat, valamint terjeszteni fogják a már kipróbált megoldásokat, például elektronikus „vásárteret” hoznak létre és sajátos hálózatokat építenek ki.

A többi átfogó lehetőséget két nagy csoportra lehet osztani: a tudásalap fejlesztése és az irányítás fejlesztése.

A tudásalap tekintetében az európai víz-információs rendszer (WISE) már eddig is jelentős mennyiségű információt gyűjtött össze az egész Unióra kiterjedően a víz állapotáról és a vízpolitikáról. Vannak azonban még hiányosságok. Gyakran előfordul, hogy az információk nem egységesek és nem állnak rendelkezésre a döntéshozatal különböző szintjein. A Bizottság az eszköz fejlesztését javasolja annak érdekében, hogy a későbbi végrehajtási tervek segítségével biztosítani lehessen a tagállami és európai szinten használt információs rendszerekkel való teljes interoperabilitását a vízi ökoszisztémákkal kapcsolatban elsajátított ismereteink javítása érdekében. A tudásalap különösen az INSPIRE (európai térinformációs infrastruktúra) [37], a SEIS (közös környezeti információs rendszer) [38] és a GMES (globális környezetvédelmi és biztonsági megfigyelés) fejlesztése és végrehajtása során, valamint a hetedik kutatási keretprogram és a Horizont 2020 [39] keretében végzett vízgazdálkodási kutatások alapján fog bővülni. A vízstatisztikákat illetően a Bizottság azt fogja javasolni, hogy a környezeti számlákról és statisztikákról szóló rendeletekbe [40] foglalják bele azokat az információs követelményeket, amelyek a vízpolitikai igények szempontjából a leghasznosabbak. A Bizottság – a tagállamokkal szoros együttműködésben – megpróbálja majd jobban harmonizálni a vízgazdálkodással kapcsolatos jogszabályok által meghatározott jelentéstételi ciklusokat, hogy további integráció, és szükség esetén az idevágó jogszabályok (VKI, ND, UWWTD) célzott módosítása révén, csökkentse az adminisztratív terheket.

A Bizottság továbbra is támogatni fogja a tudománypolitikai interfész fejlesztését és a hidrogazdasági modell prototípusának továbbfejlesztését, amelyet a Közös Kutatóközpont a terv hatásvizsgálatának alátámasztására hozott létre. Ez a referencia-forgatókönyvek és a tagállami intézkedési programok költségeinek és hasznának értékelésében is segíteni fog más, nemzeti, illetve vízgyűjtőszintű eszközökkel összehangolva.

Az irányítást tekintve a Bizottság azt javasolja, hogy a közös végrehajtási stratégia keretében egyszerű és önkéntességen alapuló kölcsönös felülvizsgálati rendszert hozzanak létre, amelynek segítségével a vízgyűjtő kerületek hatóságai felülvizsgálat céljából benyújthatnák vízgyűjtő-gazdálkodási tervezeiket a többi – ugyanabban vagy más tagállamban lévő – kerületi hatósághoz. Ez várhatóan elő fogja mozdítani a kölcsönös tanulást, valamint javítani fogja a tervek minőségét és a VKI-követelményeknek való megfelelésüket. A Bizottság – a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek első ciklusának értékelése alapján – segíthetne kiválasztani azokat kerületi hatóságokat, amelyek számára egy ilyen információcsere a legtöbb hasznot jelentené.

A KAP reformja részeként a Bizottság azt javasolta, hogy ültessenek át konkrét követelményeket a VKI-ből a KAP környezetvédelmi feltételelességi mechanizmusába. A javaslat részleteit felhatalmazáson alapuló jogi aktusokban kell meghatározni, azonban ha elfogadják, nagymértékben ösztönözhetné a VKI-követelményeknek – például a vízkivételre és a feltöltésre vonatkozó engedélyeknek – a mezőgazdasági üzemek szintjén való betartását, ezáltal csökkenthetné a mezőgazdaság által vízi környezetre kifejtett jelentős terhelést.

Az uniós környezetvédelmi intézkedések végrehajtásáról szóló legújabb bizottsági közlemény [41] nyomon követésének részeként a Bizottság jelenleg a teljes uniós környezetvédelmi joganyagra alkalmazandó ellenőrzési és felügyeleti követelmények megerősítésén dolgozik. A vízügyi ágazat az egyik legfontosabb terület ebből a szempontból. A Bizottság ezenkívül azt is megvizsgálja, hogy a tagállamokkal való szorosabb együttműködés – a partnerségen alapuló végrehajtási megállapodások segítségével – a jövőben milyen módon javíthatja a megfelelést például a túlzott mennyiségű elosztás vagy az illegális vízkivétel tekintetében.

Amint azt a Bizottság az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemtervében is kiemeli, a víz szűkös erőforrás, amelynek hatékony felhasználása számos gazdasági ágazat számára jelentős gazdasági haszonnal jár. A Bizottság ezért az éves növekedési jelentésben meg fogja vizsgálni a vízzel kapcsolatos szempontokat és adott esetben országspecifikus ajánlásokat vesz fontolóra, amelyeket az európai szemeszter keretében címeznek az egyes tagállamoknak. Harmadik országok esetében erre a csatlakozási folyamat, valamint az Unió szomszédjaival folytatott strukturált párbeszéd során fog sor kerülni.

Végül pedig a Bizottság támogatja a figyelemfelkeltő eszközök, például kommunikációs kampányok [42], tanúsítási programok [43] és a környezetilábnym-értékelés [44] használatát annak érdekében, hogy a vízhasználókat fenntartható döntésekre ösztönözzék.

A terv célja, hogy széles körű javulást érjen el a vízi ökoszisztémákban, ami nagymértékben hozzá fog járulni az Unió biológiai sokféleséggel kapcsolatos stratégiájának azon céljához, amely szerint 2020-ig meg kell állítani a biológiai sokféleség csökkenésének folyamatát és az ökoszisztéma-szolgáltatások romlását az Unióban, és amennyiben megvalósítható, helyre kell állítani őket. A terv fokozni fogja a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség növelésére [45] és az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra [46] irányuló munkát, és meg fogja valósítani az Unió erőforrás-hatékonsági ütemtervének vízkészletekkel kapcsolatos tervét.

Mivel a földhasználatból eredő terhelés is nagymértékben befolyásolja a tengeri környezet állapotát, a terv hozzá fog járulni a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv szerinti [47] jó környezeti állapot eléréséhez, amennyiben megfelelően összehangolják a 2015-re esedékes tengervédelmi stratégiák keretében meghatározott intézkedési programokkal.

Ami a határokon átnyúló víztesteket illeti, a Bizottság továbbra is arra fogja ösztönözni a tagjelölt és szomszédos országokat, hogy jogszabályaikat igazítsák hozzá az Unió környezetvédelmi vívmányaihoz, illetve technikai támogatást fog nyújtani a számukra.

5. táblázat

A terv által javasolt intézkedés || Felelős szereplő || A teljesítés ideje

A vízzel és a mezőgazdasági termelékenységgel és fenntarthatósággal kapcsolatos innovációs partnerségek végrehajtása. || a Bizottság és az érdekeltek || 2013-tól

A WISE frissítése. || az EKÜ, a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || 2015

A jelentéstételi és statisztikai követelmények egyszerűsítése. || az EKÜ, a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || 2014

A hidrogazdasági modell befejezése. || az EKÜ, a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || 2013

A közös végrehajtási stratégia folytatása a tudománypolitikai interfésszel kapcsolatban. || az EKÜ, a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || Folyamatban

A közös végrehajtási stratégia keretében kölcsönös felülvizsgálati rendszer létrehozása és használata a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek vonatkozásában. || a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || 2013–2016

A víz-keretirányelv követelményeinek hozzáadása a KAP környezetvédelmi feltételeiségéhez. || a Tanács, az Európai Parlament és a Bizottság || Amint teljesülnek a bizottsági javaslatban meghatározott feltételek (vagyis legkorábban 2014-ben)

Az ellenőrzési és felügyeleti követelmények megerősítése. || Bizottság || 2013

A vízzel kapcsolatos országspecifikus ajánlások fontolóra vétele az európai szemeszter keretében. || a Bizottság és az Európai Tanács || 2013

A vízfogyasztással kapcsolatos figyelemfelkeltő eszközök támogatása (például önkéntes címkézés és tanúsítási programok). || a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || Folyamatban

2.6. Globális szempontok

A terv középpontjában Európa vízkészlete áll. A vízgazdálkodás helyi szintű kérdés, de globális probléma is, amely számos egyéb problémával kapcsolódik össze, például az élelmezésbiztonsággal, az elsivatagosodással, az éghajlatváltozással, a természeti és ember okozta katasztrófák hatásával stb., amelyek mind jelentős gazdasági, társadalmi és biztonsági

vonatkozással bírnak. Az Unió ezek közül számos területen tevékenykedik az Agenda 21 program, a három riói egyezmény (az elsivatagosodásról, az éghajlatváltozásról és a biológiai sokféleségről), a vízzel kapcsolatos millenniumi fejlesztési célok, a johannesburgi végrehajtási terv és legutóbb a Rio+20 konferencia keretében tett kötelezettségvállalásai nyomán. A vízgazdálkodás továbbra is az Unió kiemelt területe marad.

Világszerte sikerült elérni azt a 2015-ös millenniumi fejlesztési célt, amely szerint a felére kell csökkenteni azon emberek arányát, akiknek 2011-ben nincs fenntartható hozzáférésük biztonságos ivóvízhez, számos afrikai ország azonban továbbra is le van maradva e tekintetben. A világ még mindig távol van a szennyvízelvezetéshez való hozzáférésre vonatkozó millenniumi fejlesztési cél elérésétől, mivel jelenleg 2,5 milliárd ember nem rendelkezik megfelelő szennyvízelvezetéssel.

A népességnövekedés és a vízfelhasználók egymással versengő igényei miatt 2025-re a globális vízkereslet 35–60 %-kal fog nőni. 2050-re ez az arány megkétszereződhet [48]. Ezek a tendenciák tovább erősödnek az éghajlatváltozás miatt és súlyos mértékben befolyásolják az élelmezésbiztonságot.

Figyelembe véve az Unió fejlesztési politikájának új lendületét [49] és a fejlődő partnerországok és partnerrégiók prioritásait és stratégiáit, az Unió fejlesztési együttműködése keretében folyó vízgazdálkodás középpontjába az alábbi szempontokat kell helyezni:

- Biztonságos ivóvízhez és alapvető szennyvízelvezetési szolgáltatásokhoz való hozzáférés – ezt az ENSZ 2010-ben emberi jognak nyilvánította, és 2012-ben a Rio+20 nyilatkozat is megerősítette [50].
- Vízgazdálkodás a gazdasági növekedés és a fenntartható fejlődés érdekében. Az Unió különös figyelmet fog fordítani a víz gazdasági ágazatokban való elosztására és felhasználására, a fenntartható mezőgazdaságra és a vízgazdálkodás, a mezőgazdaság, az energiaipar és a környezet kapcsolatára.
- Vízügyi irányítás: ahhoz, hogy teljesíteni lehessen a Rio+20 nyilatkozat kötelezettségvállalását – „az integrált vízkészlet-gazdálkodás végrehajtásának jelentős javítása az összes lehetséges szinten” – a vízgyűjtők szintjén megfelelő vízügyi irányításhoz vezető hatékony intézményi felépítésre van szükség. A megfelelő irányítás és a fenntartható vízgazdálkodás a víz és a biztonság kapcsolata révén regionális és nemzetközi szinten szintén hozzájárul a béke és a politikai stabilitás biztosításához.

Szükség lesz ezenkívül koordinációt szolgáló mechanizmusokra is az Unió partnerei és partnerrégiói között, amelyek az Unió vízellátási kezdeményezésére (EUWI) épülhetnek.

A partnerországoknak és -régióknak nyújtott uniós támogatást az Unió vízgazdálkodásban szerzett tapasztalataira és ismereteire, különösen a VKI végrehajtására kell alapozni. A vízzel kapcsolatos európai innovációs partnerség keretében szintén kialakíthatók és terjeszthetők a fejlődő országokban tapasztalható, vízzel kapcsolatos kihívásokra irányuló innovatív megoldások.

A fejlődő országokból származó, kereskedelmi forgalomban lévő mezőgazdasági és ipari termékek virtuális víztartalmát is figyelembe kell venni a partnerországok vízgazdálkodási terveiben és az Unió szakpolitikáiban. E tekintetben az Uniónak fejlesztéspolitikája keretében támogatnia kell az exportáló országokat a fenntartható vízgazdálkodás kialakításában,

amelynek keretében például ezen országok növelik vízfelhasználásuk hatékonyságát és bővítik a növények és más termékek választékát.

6. táblázat

A terv által javasolt intézkedés || Felelős szereplő || A teljesítés ideje

A biztonságos ivóvízhez és alapvető higiéniai szolgáltatásokhoz való hozzáférés támogatása. || a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || Folyamatban és 2014-től

Az integrált fenntartható vízgazdálkodás támogatása. || a Bizottság, a tagállamok és az érdekeltek || Folyamatban és 2014-től

3. Következtetések és az Unió vízpolitikájának jövője

A terv azokat a fő intézkedéseket tartalmazza, amelyeket a vízgazdálkodást irányító szerveknek és döntéshozóknak végre kell hajtaniuk ahhoz, hogy a vízi környezetet fenyegető veszélyeket elhárítsák.

A tagállamoknak lehetőségük van arra és létfontosságú számukra, hogy a folyók folytonosságának visszaállítása révén, például környezetbarát infrastruktúra használatával, javítsák a VKI végrehajtását és csökkentsék a hidromorfológiai terhelést a vízgyűjtő területeinken. Ez az Unió áradásokkal és aszályokkal szembeni sebezhetőségét is mérsékelheti. A KAP, valamint a kohéziós és a strukturális alapok keretében lehetőség van környezetbarát infrastruktúra bevezetésének a finanszírozására, különösen ha támogatják a többéves pénzügyi keretre vonatkozó jelenlegi bizottsági ajánlásokat. Közös végrehajtási stratégiai iránymutatás is kidolgozható a célkitűzés elérése érdekében.

A víz túlzott mennyiségű elosztását korrigálni kell, és tiszteletben kell tartani a környezetvédelmi szempontokat: vagyis az ökológiai vízhozamot. A Bizottság a közös végrehajtási stratégia keretében arra fog törekedni, hogy kidolgozza e fogalom közös meghatározását és kiszámításának módjait. A terv kidolgozása során a Bizottság az EKÜ-vel együttműködve vízgazdálkodási számlákat is kidolgozott, amelyek segítségével a vízgazdálkodásért felelős szervek valós képet kaphatnak a felhasználható víz mennyiségéről a vízgyűjtők, illetve a mellék-vízgyűjtők szintjén. Miután a közös végrehajtási stratégia keretében finomították ezeket az eszközöket, sokkal megfelelőbb vízelosztást tesznek lehetővé.

A diffúz és pontszerű szennyezés a nitrátokra, szennyvízkezelésre, ipari kibocsátásokra, elsőségi anyagokra és növényvédő szerekre vonatkozó jogszabályok alapján elért előrelépések ellenére még mindig veszélyezteti az uniós vizek állapotát. E jogszabályok teljesebb körű végrehajtására van szükség, a Bizottság pedig folytatni fogja végrehajtási intézkedését. Uniós pénzeszközök is rendelkezésre állnak, ezek azonban csak kiegészíthetik, nem helyettesíthetik a tagállamok és a magánszektor hosszú távú beruházási terveit e téren.

A vízgazdálkodás hatékonyabbá tétele segíthet csökkenteni a vízhiányt és a vízzel kapcsolatos problémákat. A térfogatmérésen alapuló vízarázás eredményesen növelheti a vízfelhasználás hatékonyságát, de a VKI értelmében meghatározott jogi követelmények ellenére ezt a módszert nem alkalmazzák teljes körűen. A Bizottság folytatja a követelmények érvényesítését, eközben pedig a közös végrehajtási stratégia keretében olyan megfelelő

költségmegtérülési módszert fog kidolgozni, amely a környezeti költségeket is tartalmazza. A Bizottság ezenkívül azt javasolja, hogy a közös végrehajtási stratégia keretében olyan közös módszert fejlesszenek ki a vízfelhasználás hatékonyságára vonatkozó célkitűzések elérése érdekében, amelyeket bele lehet építeni a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekbe. A vízfelhasználás hatékonyságának fejlesztése egyes ágazatokban különösen sürgető kérdés. A mezőgazdaság esetében a KAP II. pillérére (vidékfejlesztés) vonatkozó bizottsági javaslat az öntözés hatékonyságának fejlesztését ösztönző támogatást irányoz elő, amennyiben csökken a vízfelhasználás. Az épületek esetében a Bizottság azt javasolja, hogy az ebben a tervben meghatározott alkalmazási körben a vízzel kapcsolatos termékeket foglalják bele a környezetbarát tervezés munkatervébe, ami költséghatékony megoldást jelent, emellett pedig az energiamegtakarításhoz is jelentős mértékben hozzájárulhat.

A Bizottság olyan szabályozási eszköz kidolgozását fogja megfontolni, amelyben a víz újrafelhasználására vonatkozóan az egész Unióra érvényes szabályokat határoz meg, ezáltal elhárítva ezen alternatív vízellátási mód széles körű használatának akadályait. Ez enyhítené a vízhiányt és csökkentené a vízkészletek sebezhetőségét.

A több területre is kiterjedő eszközök támogatni fogják a tervben megfogalmazott intézkedések végrehajtását. A vízzel és a mezőgazdasági termelékenységgel és fenntarthatósággal kapcsolatos innovációs partnerségek az innovatív kínálat és a kereslet összehangolásával fogják segíteni az innovatív megoldások terjesztését és vizsgálatát. A JRC által kidolgozott hidrogazdasági modell segíteni fogja a vízgazdálkodást irányító szervezetek a vízgyűjtő-gazdálkodási terveikben megadott intézkedések költséghatékonyságának értékelésében. A WISE fejlesztése és interoperabilitásának javítása meg fogja könnyíteni a döntéshozók számára a fontos információkhoz való hozzáférést. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek kidolgozása során való kölcsönös tanulás ösztönzésére kölcsönös felülvizsgálati rendszer lesz hozzáférhető. Ha elfogadják a Bizottság jelenlegi KAP-ajánlását, a VKI szerinti különleges követelmények környezetvédelmi feltételeességi mechanizmusba való belefoglalása jelentős mértékben fogja ösztönözni e követelmények betartását. Végül pedig a Bizottság az európai szemeszter keretében országspecifikus ajánlásokat küldhet a tagállamok számára a gazdaság és vízi környezet szempontjából egyaránt előnyös intézkedésekről.

A többéves pénzügyi kerettel kapcsolatos egyeztetések lezárását követően a Bizottság számba fogja venni az eredményeket, és ha a vízpolitika célkitűzéseinek eléréséhez szükséges, további jogalkotási javaslatokat fog tenni adott esetben például a méréssel, a természetes vízmegtartást segítő intézkedésekkel és a vízfelhasználás hatékonyságával kapcsolatos célokról.

A tervre vonatkozó javaslatok végrehajtása és felügyelete – ahol szükséges – a VKI közös végrehajtási stratégiáján fog alapulni, amelynek során a Bizottság ismertetni fogja és nyomon fogja követni a javaslatokat. A Bizottság eredménytáblát fog kidolgozni a végrehajtásban elért előrelépések ellenőrzésére, amelyet rendszeresen frissíteni fog. A VKI-t 2019 előtt felül kell vizsgálni, és esetlegesen módosítani kell. A felülvizsgálat végrehajtása során a Bizottság fel fogja mérni a terv összes szempontjának a végrehajtását, és szükség esetén javaslatot fog tenni az irányelv módosítására a célkitűzések elérésének elősegítése érdekében. Ha az önkéntes alapú végrehajtás nem bizonyulna megfelelőnek, ezek a módosítások a tervben megfogalmazott nem kötelező erejű javaslatok közül néhányat kötelező erejű követelménnyé alakíthatnak át.

A terv egyértelműen meghatározza az Unió vízpolitikájának célját és fejlődési irányvonalát. Ezek megvalósítása a következő években a politikai szándéktól és az érdekelteltek elkötelezettségétől fog függeni.

A 7. táblázat áttekintést nyújt az e dokumentumban leírt javaslatokról és végrehajtásuk ütemtervéről

|| A megvalósítás módja

A terv konkrét célkitűzései || Önkéntes || Szabályozási || Feltételelességi || Finanszírozási prioritás

Hatékony ösztönző vízárzás || Közös végrehajtási stratégiai iránymutatás a kereskedelmi rendszerekről 2014-ig || A VKI 9. cikkének végrehajtása (folyamatban) || Előzetes feltételek a vidékfejlesztési és kohéziós politika keretében nyújtott finanszírozáshoz 2014-től ||

A mérés bevezetése || || A VKI 9. cikkének végrehajtása (folyamatban) || ||

A vízfelhasználás csökkentése a mezőgazdaságban || || || A vidékfejlesztési politika keretében végrehajtott egyes öntözési projektek előfeltétele 2014-től ||

Az illegális vízkivétel/feltöltés csökkentése || A GMES alkalmazása 2013-tól || Lehetséges uniós kezdeményezés az ellenőrzésekről 2013-ban || KAP szerinti környezetvédelmi feltételelesség, amint teljesülnek a bizottsági javaslatban meghatározott feltételek (vagyis legkorábban 2014-ben) ||

A vízfogyasztás tudatosítása (például a globális kereskedelem tárgyát képező javak virtuális víztartalma) || Az önkéntes címkézés és tanúsítási programok támogatása || || ||

A természetes vízmegtartást segítő intézkedések használatának maximalizálása (környezetbarát infrastruktúra) || Közös végrehajtási stratégiai iránymutatás 2014-re || || A KAP I. pillérének környezetbarát tétel (ökológiai jelentőségű területek) 2014-től || Strukturális és kohéziós alapok és EBB-hitelek (2014–2021)

Hatékony vizet használó berendezések az épületekben || Az ökocímkézésre és a környezetbarát közbeszerzésre vonatkozó uniós kritériumok 2013-ban || A környezetbarát tervezés munkaterve 2012-ben || ||

A szivárgások csökkentése || A fenntartható gazdasági szivárgási szintekkel kapcsolatos bevált gyakorlat/eszközök 2013-ban || || || Strukturális és kohéziós alapok és EBB-hitelek (2014–2021)

A víz újrafelhasználásának maximalizálása || || Lehetséges rendelet 2015-ben || || Strukturális és kohéziós alapok és EBB-hitelek (2014–2021)

Az irányítás fejlesztése || A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek kölcsönös felülvizsgálata (2013–2016) || || ||

A vízgazdálkodási számlák végrehajtása Az ökológiai vízhozam végrehajtása Célok meghatározása || Közös végrehajtási stratégiai iránymutatás a vízgazdálkodási számlákról, illetve az ökológiai vízhozamról 2014-re Közös végrehajtási stratégiai iránymutatás a célok meghatározásáról 2014-re || ||

Az árvíz-kockázat csökkentése || Környezetbarát infrastruktúrák segítségével (lásd fent) Európai árvíz-előrejelző rendszer || Árvíz-kockázat-kezelési tervek 2015-re || ||

Az aszálykockázat csökkentése || Környezetbarát infrastruktúrák segítségével (lásd fent) Európai aszálymegfigyelő központ 2013–2014-ben || A VKI követelményeinek végrehajtása (folyamatban) || ||

A költségek és a haszon megfelelőbb kiszámítása || Közös végrehajtási stratégiai iránymutatás 2014-re || || ||

Jobb tudásalap || A WISE frissítése 2015-re JRC által kidolgozott hidrogazdasági modell 2013-ra Közös végrehajtási stratégia alkalmazása a tudománypolitikai interfész esetében (folyamatban) || Jelentéstételi/statisztikai követelmények 2014-re || ||

A fejlődő országok támogatása || || || || A biztonságos ivóvízhez és alapvető szennyvízelvezetési szolgáltatásokhoz való hozzáférés támogatása Az integrált fenntartható vízgazdálkodás támogatása (Folyamatban és 2014–2021-től)

A szennyezés kérdésének megoldása || Jelentéstétel a gyógyszerekről és a környezetről (2013) || A VKI, EQS/PSD, ND, UWWTD, IED célzott végrehajtása az alábbiakra összpontosult: 1. A VKI-EQS/PSD szerinti monitoringkövetelmények. 2. A nitrátérzékeny területek kiterjesztése és a cselekvési programok megerősítése (folyamatban). 3. A megfelelési arányok javítása a szennyvízkezelés területén, hosszú távú beruházási tervekkel (ideértve az uniós alapokat és az EBB-hiteleket is) 2018-ig; a végrehajtási terveket 2014-re kell elkészíteni. 4. Annak biztosítása, hogy az ipari kibocsátásra vonatkozó engedélyek olyan kibocsátási határértékeket adjanak meg, amelyek összhangban vannak az elérhető legjobb technikákkal, és figyelembe veszik az idevágó vízgazdálkodási célkitűzéseket; 2016-tól. Az EQS/PSD javasolt módosításainak elfogadása. || A peszticidek fenntartható használatáról szóló irányelv hozzáadása a KAP szerinti környezetvédelmi feltételeességhez, amint teljesülnek a bizottsági javaslatban meghatározott feltételek (vagyis legkorábban 2014-ben). ||

Átfogó célkitűzések || A vízzel és a mezőgazdasági termelékenységgel és fenntarthatósággal kapcsolatos innovációs partnerségek 2013-tól || Az alábbi irányelvek átfogó végrehajtása: VKI, EQS/PSD, ND, UWWTD, IED || Az európai szemeszter keretében lehetséges ajánlások 2013-ban || A vízzel kapcsolatos célkitűzések előresorolása a strukturális és kohéziós alapok, valamint EBB-hitelek esetében (2014–2021)

[1] Charting our water future (Az emberiség vízhasználatának lehetséges alakulása), a 2030 WaterResources Group jelentése, http://www.mckinsey.com/client_service/sustainability/latest_thinking/charting_our_water_future.

[2] <http://www.eea.europa.eu/themes/water/publications-2012>.

- [3] A Bizottság jelentése a víz-keretirányelv (2000/60/EK) végrehajtásáról – vízgyűjtő-gazdálkodási tervek, valamint a Bizottság közleménye a vízhiányra és aszályra vonatkozó európai szakpolitika felülvizsgálatáról, amelyek ezzel a tervvel együtt kerülnek elfogadásra.
- [4] Bizottsági szolgálati munkadokumentum az Unió édesvizekre vonatkozó szakpolitikájának felülvizsgálatáról.
- [5] Bizottsági szolgálati munkadokumentum – hatásvizsgálat, amely „Az európai vízkészletek megőrzésére irányuló terv” című közleményt kíséri, és amely tartalmazza a terv alapjául szolgáló tanulmányok teljes jegyzékét.
- [6] Az Európai Parlament 2012. július 3-i állásfoglalása a vízgazdálkodással kapcsolatos uniós jogszabályok végrehajtásáról az európai vízgazdálkodással kapcsolatos kihívások szükséges átfogó megközelítésének kidolgozását megelőzően, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P7-TA-2012-0273+0+DOC+XML+V0//HU>. Lásd még a Régiók Bizottságának a „Helyi és regionális önkormányzatok szerepe a fenntartható vízgazdálkodás előmozdításában” című 2011. június 30-i állásfoglalását (http://www.toad.cor.europa.eu/ViewDoc.aspx?doc=cdr%5cenve-v%5cdossiers%5cenve-v-008%5cHU%5cCDR5-2011_REV2_PAC_HU.doc&docid=2770279); valamint az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság „A vízpolitika beépítése más szakpolitikákba” című 2011. június 15-i véleményét (http://eescopinions.eesc.europa.eu/viewdoc.aspx?doc=ces/nat/nat495/hu/ces1002-2011_ac_hu.doc).
- [7] Az Európai Parlament és a Tanács 2000/60/EK irányelve a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról, HL L 327., 2000.12.22., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 5. kötet, 275–346.o.
- [8] Úgynevezett hidromorfológiai terhelések, amelyek a víztestek körülbelül 40 %-át érintik.
- [9] A többször módosított, az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 85/337/EGK tanácsi irányelv, HL L 175., 1985.7.5., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 1. kötet, 248–256. o., többször módosítva. A Bizottság várakozásai szerint a környezeti hatásvizsgálatról szóló irányelv közelgő felülvizsgálata is hozzá fog járulni a vízzel kapcsolatos célkitűzésekhez azáltal, hogy segít a vízkészletet befolyásoló tényezők átfogó azonosításában.
- [10] Az Európai Parlament és a Tanács 2001/42/EK irányelve bizonyos tervek és programok környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról, HL L 197., 2001.7.21., 30–37. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 6. kötet, 157–164. o.
- [11] Lásd a VKI-t és a „Hydro-morphological pressures Policy Paper, Focus on hydropower, navigation and flood defence activities – Recommendations for better policy integration” (Hidromorfológiai terhelésekről szóló szakpolitikai dokumentum, fókuszban a vízerőművekkel, a hajózással és az árvízvédelemmel kapcsolatos tevékenységek – ajánlások a hatékonyabb szakpolitikai integrációt illetően) című kiadványt.

http://circa.europa.eu/Public/irc/env/wfd/library?l=/framework_directive/thematic_documents/hydromorphology/hydromorphology/_EN_1.0_&a=d.

- [12] Lásd például a Nemzetközi Duna-védelmi Bizottság „JointStatementonNavigation” (A hajózásról szóló közös állásfoglalás) című dokumentumát, http://www.icpdr.org/main/sites/default/files/Joint_Statement_FINAL.pdf.
- [13] http://ec.europa.eu/budget/reform/commission-proposals-for-the-multiannual-financial-framework-2014-2020/index_en.htm.
- [14] Nehéz megbízható adatokkal szolgálni az illegális vízkivételről, de a spanyol környezetvédelmi minisztérium szerint 2006-ban Spanyolországban 510 000 illegális kút volt (WWF, *Illegalwaterusein Spain. Causes, effects and solutions*, 2006. május).
- [15] A Tanács 91/271/EGK irányelve a települési szennyvíz kezeléséről, HL L 135., 1991.5.30., 40. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 26. o.
- [16] A Tanács 91/676/EGK irányelve a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről, HL L 375., 1991.12.31., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 68. o.
- [17] A Tanács 91/414/EGK irányelve a növényvédő szerek forgalomba hozataláról (HL L 230., 1991.8.19., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 11. kötet, 332. o.), amelyet az Európai Parlament és a Tanács 1107/2009/EK rendelete (HL L 309., 2009.11.24., 1. o.) hatályon kívül helyezett.
- [18] Az Európai Parlament és a Tanács 2008/1/EK irányelve a környezetszennyezés integrált megelőzéséről és csökkentéséről (HL L 28., 2008.1.29., 8. o.), amelynek helyébe az Európai Parlament és a Tanács ipari kibocsátásokról szóló 2010/75/EU irányelve fog lépni (HL L 334., 2010.12.17., 17. o.).
- [19] Az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 18-i 1907/2006/EK rendelete a vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH), az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehozásáról, az 1999/45/EK irányelv módosításáról, valamint a 793/93/EGK tanácsi rendelet, az 1488/94/EK bizottsági rendelet, a 76/769/EGK tanácsi irányelv, a 91/155/EGK, a 93/67/EGK, a 93/105/EK és a 2000/21/EK bizottsági irányelv hatályon kívül helyezéséről, HL L 396., 2006.12.30., 1. o.
- [20] Az Európai Parlament és a Tanács 98/8/EK irányelve a biocid termékek forgalomba hozataláról (HL L 123., 1998.4.24., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 23. kötet, 3–65. o.), amelynek helyébe a biocid termékek forgalmazásáról és felhasználásáról szóló 528/2012/EU európai parlamenti és a tanácsi rendelet lép, HL L 168., 2012.6.27., 1. o.
- [21] Az Európai Parlament és a Tanács 2009/128/EK irányelve a peszticidek fenntartható használatának elérését célzó közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról, HL L 309., 2009.11.24., 71. o.

- [22] Az Európai Parlament és a Tanács 2001/83/EK irányelve az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről, HL L 311., 2001.11.28., 67. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 69. o.
- [23] Az Európai Parlament és a Tanács 2001/82/EK irányelve az állatgyógyászati készítmények közösségi kódexéről, HL L 311., 2001.11.28., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 3. o.
- [24] Az Európai Parlament és a Tanács 2004/27/EK irányelve (2004. március 31.) az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló 2001/83/EK irányelv módosításáról, HL L 136., 2004.4.30., 34. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 34. kötet, 262. o.
- [25] Lásd az emberi felhasználásra szánt gyógyszerek közösségi kódexéről szóló 2001/83/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek a farmakovigilancia tekintetében történő módosításáról szóló 2010/84/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (6) preambulumbekzdését, HL L 348., 2010.12.31., 74. o.; valamint az emberi, illetve állatgyógyászati felhasználásra szánt gyógyszerek engedélyezésére és felügyeletére vonatkozó közösségi eljárások meghatározásáról és az Európai Gyógyszerügynökség létrehozásáról szóló 726/2004/EK rendeletnek és a fejlett terápiás gyógyszerkészítményekről szóló 1394/2007/EK rendeletnek az emberi felhasználásra szánt gyógyszerekkel összefüggésben követendő farmakovigilancia tekintetében történő módosításáról szóló, 1235/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (3) preambulumbekzdését, HL L 348., 2010.12.31., 1. o.
- [26] Javaslat: Az Európai Parlament és a Tanács irányelve a 2000/60/EK és a 2008/105/EK irányelvnek a vízpolitika terén elsőbbséginek minősülő anyagok tekintetében történő módosításáról, COM (2011) 876, 2012.1.31.
- [27] A Bizottság közleménye a Tanácsnak és az Európai Parlamentnek: Az Európai Unióban a vízhiány és az aszály jelentette kihívás kezeléséről, COM (2007) 414, 2007.7.18.
- [28] Az erőforrás-hatékony Európa megvalósításának ütemterve, COM (2011) 571, 2011.9.20.
- [29] Egy panasz beérkezése után a Bizottság kilenc tagállam ellen indított kötelezettségzegési eljárást a vízszolgáltatások fogalmának szűk értelmezéséért.
- [30] Uniós ökocímke: <http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>; uniós zöld közbeszerzés: http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm.
- [31] Az Európai Parlament és a Tanács 2009/125/EK irányelve az energiával kapcsolatos termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó követelmények megállapítási kereteinek létrehozásáról, HL L 285., 2009.10.31., 10. o.; az Európai Parlament és a Tanács 2010/30/EU irányelve az energiával kapcsolatos termékek energia- és egyéb erőforrás-fogyasztásának címkézéssel és szabványos termékismertetővel történő jelöléséről, HL L 153., 2010.6.18., 1. o.
- [32] <http://www.eea.europa.eu/articles/the-water-we-eat>.

- [33] A Bizottság kifejlesztette az európai árvíz-előrejelző rendszert, amely hatékony eszköze a felkészültség növelésének a több országot is érintő áradások esetén, és amelyet a GMES vészhelyzet-kezelési szolgáltatások (GIO EMS) részeként fogadtak el.
- [34] A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: Életbiztosításunk, természeti tőkénk: a biológiai sokféleséggel kapcsolatos, 2020-ig teljesítendő uniós stratégia, COM (2011) 244, 2011.5.3.
- [35] Bizottsági szolgálati munkadokumentum: „Iránymutatás a talajlezárás korlátozásának, csökkentésének és kompenzálásának bevált módjairól” SWD (2012) 101 final/2, 2012.5.15.
- [36] A Bizottság közleménye a vízzel kapcsolatos európai innovációs partnerségről, COM (2012) 216 final, 2012.5.10. A Bizottság közleménye a „Mezőgazdasági termelékenység és fenntarthatóság” európai innovációs partnerségről, COM (2012) 79 final, 2012.2.29.
- [37] Lásd: <http://inspire.jrc.ec.europa.eu/>.
- [38] Lásd: <http://ec.europa.eu/environment/seis/>.
- [39] Lásd: http://ec.europa.eu/research/horizon2020/index_en.cfm.
- [40] Az Európai Parlament és a Tanács 691/2011/EU rendelete az európai környezeti-gazdasági számlákról, HL L 192., 2011.7.22., 1. o.
- [41] A Bizottság közleménye: Az uniós környezetvédelmi intézkedések hozadékainak láthatóvá tétele – bizalomépítés az ismeretek gyarapítása és a reakcióképesség javítása révén, COM (2012) 95 final, 2012.3.7.
- [42] Lásd a „GenerationAwake” kommunikációs kampányt: <http://www.generationawake.eu/hu>.
- [43] Lásd az európai vízügyi gondnokságot: <http://www.ewp.eu/activities/water-stewardship/>.
- [44] Lásd az ISO honlapján: http://www.iso.org/iso/catalogue_detail?csnumber=43263.
- [45] A Bizottság közleménye „A természeti csapások és az ember okozta katasztrófák megelőzésére irányuló közösségi koncepcióról”, COM (2009) 82 végleges.
- [46] A Bizottság 2013-ig létrehozandó uniós integrált alkalmazkodási stratégia kialakításán dolgozik.
- [47] Az Európai Parlament és a Tanács 2008/56/EK irányelve a tengeri környezetvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról, HL L 164., 2008.6.25., 19. o.

- [48] 2011/2012. évi európai fejlesztési jelentés:
http://ec.europa.eu/europeaid/what/development-policies/research-development/erd-2011-2012_en.htm.
- [49] Változtatási program: COM (2011) 637 végleges, amelyet 2011. október 13-án fogadtak el.
- [50] Lásd: <http://www.uncsd2012.org/index.html>.

VÍZVÉDELEM ÉS VÍZGAZDÁLKODÁS

A víz az emberek, állatok és növények létének alapvető tényezője és egyben elengedhetetlen a gazdaság számára. Védelme és a vele való gazdálkodás túlmutat az országhatárokon. A víz-keretirányelv jogi keretet alakít ki a tiszta víz EU-n belüli védelmére és helyreállítására, valamint hosszú távú, fenntartható használatára; A keretirányelvet konkrétabb jogszabályok egészítik ki, így az ivóvíz- és fürdővíz-minőségi irányelv, az árvízvédelmi irányelv és a tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv, valamint nemzetközi megállapodások.

JOGALAP

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 191–193. cikke.

ÁLTALÁNOS HÁTTÉR

A víz nem kereskedelmi termék, hanem a közjavak egyike, olyan, korlátozottan rendelkezésre álló forrás, amely védelemre szorul, és amelyet fenntartható módon kell felhasználni, mind a minőség, mind a mennyiség tekintetében. A vizet azonban számos ágazat sokféle módon használja, többek közt a mezőgazdaság, az idegenforgalom, a fuvarozás és az energiaipar, ami nyomást gyakorol a vízkészletre. A Bizottság 2012-ben közzétette az [európai vízkészletek megőrzésére irányuló tervet](#), amely a hatályos uniós vízügyi politika jobb végrehajtása, a vízügyi politikai célkitűzéseknek egyéb szakpolitikai területekbe való integrálása, valamint a jelenlegi keret hiányosságainak megszüntetése révén kívánja biztosítani, hogy valamennyi jogszerű felhasználás céljára megfelelő minőségű víz álljon rendelkezésre. A terv értelmében a tagállamoknak vízelszámolási és a vízfelhasználás hatékonyságára vonatkozó célkitűzéseket kell megállapítaniuk, továbbá előirányozza a víz újrahasznosítására vonatkozó uniós szabványok kialakítását.

EREDMÉNYEK

Az uniós politika két fő jogi keretet alakított ki az édesvízkészletek és tengeri erőforrások ökoszisztéma-alapú, holisztikus megközelítés alapján történő védelmére és kezelésére, melyek a [víz-keretirányelv](#) és a [tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv](#). (MSFD).

A. Víz-keretirányelv és egyedi támogató víz-irányelvek

Az Unió [víz-keretirányelve](#) megállapítja a szárazföldi felszíni vizek, az átmeneti vizek, a parti tengervizek és a felszín alatti vizek védelmének keretét. Célja,

hogy megakadályozza és csökkentse a szennyezést, elősegítse a fenntartható vízfelhasználást, megóvja és javítsa a vízi környezetet, valamint mérsékelje az árvizek és aszályok hatásait. Az általános cél valamennyi víztest jó környezeti állapotának megvalósítása. Ezért felhívják a tagállamokat, hogy készítsenek úgynevezett vízgyűjtő-gazdálkodási terveket, amelyek természetes földrajzi vízgyűjtőkön alapulnak, valamint a célkitűzések eléréséhez szükséges egyedi intézkedési programokat.

A víz-keretirányelvet célzottabb irányelvek támogatják, így a [felszín alatti vizekről szóló irányelv](#), az [ivóvíz-irányelv](#), a [fürdővizekről](#) szóló irányelv, a [nitrátokról szóló irányelv](#), a [települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv](#), a [környezetminőségi előírásokról szóló irányelv](#) és az [árvízvédelmi irányelv](#).

A [felszín alatti vizek](#) szennyezés és állapotromlás elleni védelméről szóló irányelv egyedi kritériumokat állapít meg a jó kémiai állapot megítélésére, a jelentős és tartósan emelkedő tendenciák azonosítására, valamint a tendenciák megfordulási pontjának meghatározására tekintetben. A szennyező anyagok valamennyi határértékét a tagállamok határozzák meg, ez alól csak a nitrátok és a növényvédő szerek képeznek kivételt, amelyek esetében e határértékeket egyedi uniós jogszabályok határozzák meg.

Az [ivóvíz-irányelv](#) meghatározza az emberi fogyasztásra szánt víz alapvető minőségi előírásait. Az irányelv arra kötelezi a tagállamokat, hogy a „mintavételi pontok” módszerének alkalmazásával rendszeresen ellenőrizzék az emberi fogyasztásra szánt víz minőségét. A tagállamok ezt kiegészíthetik a saját területükre vonatkozó egyedi előírásokkal, de csak abban az esetben, ha ez az előírások szigorítását eredményezi. Az irányelv a fogyasztók rendszeres tájékoztatását is előírja. Ezenfelül az ivóvíz minőségéről háromévente jelenteni kell az Európai Bizottságnak. 2018. február 1-jén a Bizottság a „Right2Water” elnevezésű európai polgári kezdeményezésre adott válaszában részeként [javaslatot](#) tett közzé 20 éve készült irányelv megújítására. A felülvizsgálat irányelv aktualizálná a hatályos biztonsági normákat és az Egészségügyi Világszervezet legújabb ajánlásaival összhangban javítaná a biztonságos ivóvízhez való hozzáférést. Emellett növelné az átláthatóságot a fogyasztók számára az ivóvíz minőségével és ellátásával kapcsolatban, a csapvíz iránti bizalom növelése révén hozzájárulva a műanyag palackok számának csökkentéséhez. Egy az Unió egészére kiterjedő, kockázat-alapú vízbiztonsági értékelés révén már az elosztás szintjén azonosítanak és kezelnek a vízforrásokat érintő lehetséges kockázatokat.

A [fürdővízről szóló irányelv](#) célja a közegészségügy és a környezetvédelem fokozása a fürdővíz ellenőrzésére és (négy kategóriába való) osztályozására vonatkozó rendelkezések megállapításával és a lakosság erről való tájékoztatásával. Fürdési idejében a tagállamoknak havonta egy alkalommal és minden fürdőhelyen mintát kell venniük a fürdővízből, értékelve legalább két konkrét baktérium vízben található koncentrációját. Eredményeikről többek közt a szennyezés és a fürdővíz minőségét érintő források fajtáját is tartalmazó „fürdővíz profilok” révén kell tájékoztatniuk a lakosságot. 2011 óta standard szimbólum van használatban a lakosságnak a fürdővíz besorolásáról és bármely fürdési tilalomról való tájékoztatására. A Bizottság és az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA) évente összegző beszámolót tesz közzé a fürdővíz minőségéről.

A [települési szennyvíz kezeléséről szóló irányelv](#) célja, hogy megvédje a környezetet a települési szennyvíz-kibocsátás és az ipari kibocsátások kedvezőtlen hatásaitól. Az irányelv minimumszabályokat és menetrendet állapít meg a települési szennyvíz összegyűjtésére, kezelésére és kibocsátására vonatkozóan, továbbá bevezeti a szennyvíziszap ártalmatlanításának ellenőrzését és előírja a szennyvíziszap tengerbe juttatásának fokozatos megszüntetését.

A víz-keretirányelv emellett a vízi környezet számára vagy azon keresztül jelentős veszélyt jelentő elsőbbségi anyagok és ezek alcsoportja jegyzékének uniós szinten történő összeállítását írták elő. A [környezetminőségi előírásokról szóló irányelv](#) ennek megfelelően a felszíni vizekre vonatkozóan koncentrációs határértékeket írt elő 33 elsőbbségi anyagra és nyolc egyéb szennyező anyagra. Egy újabb felülvizsgálatot követően 12 új anyaggal bővítették a jelenlegi listát, valamint a Bizottság számára egy további, olyan anyagokat tartalmazó lista létrehozását is előírták, amelyeket valamennyi tagállamban nyomon kell követni (figyelőlista) az elsőbbségi anyagok jegyzéke jövőbeli felülvizsgálatainak támogatása érdekében.

A [nitrátokról szóló irányelv](#) célja a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéstől való védelme. Egy kiegészítő rendelet előírja a tagállamok számára, hogy négyévente olyan jelentést nyújtsanak be a Bizottságnak, amely részletes információkat tartalmaz a helyes mezőgazdasági gyakorlatra vonatkozó szabályokról, a kijelölt nitrátérzékeny területekről (NVZ), a vízügyi ellenőrzésekről, valamint tartalmazza a cselekvési programok összefoglalását. Mind az irányelv, mind a rendelet célja az ivóvíz megóvása és az eutrofizációból eredő károk megelőzése, amit egy másik, a [mosószerekben](#) felhasznált foszfátokra vonatkozó rendelet is korlátoz.

Az Unió [árvízvédelmi irányelvének](#) célja az emberi egészséggel, a környezettel, az infrastruktúrával és a vagyonnal kapcsolatos árvíz kockázatok csökkentése és kezelése. Az irányelv értelmében a tagállamok kötelesek előzetes értékelést végezni mindazon vízgyűjtők és kapcsolódó part menti területek azonosítása érdekében, ahol árvízveszély áll fenn, majd árvíz kockázati térképeket kell készíteniük, valamint a megelőzésre, védelemre és felkészültségre összpontosító árvíz kockázat-kezelési terveket kell kidolgozniuk. E feladatokat a víz-keretirányelvvel és az abban foglalt vízgyűjtő-gazdálkodási tervekkel összhangban kell megvalósítani.

B. Európai Unió tengerparti politika és tengerpolitika

A [tengervédelmi stratégiáról szóló keretirányelv](#) az EU integrált tengerpolitikájának környezeti pillére, amelyet tengergazdasága fenntartható fejlesztésének megerősítése és egyben tengeri környezetének hatékonyabb védelme céljából hoztak létre. Az irányelv célja az EU tengervizei jó környezeti állapotának elérése 2020-ig, védelmének és megőrzésének folytatása, valamint további romlásának megakadályozása. Az irányelv a hatályos regionális tengeri egyezményekben lefektetett földrajzi határokon belül európai tengeri régiókat (a Balti-tenger, az Atlanti-óceán észak-keleti térsége, a Földközi-tenger és a Fekete-tenger) és alrégiókat állapít meg. A jó környezeti állapot 2020-ig való elérése érdekében minden tagállamnak ökoszisztéma-alapú stratégiákat kell kialakítania tengervizei vonatkozásában, melyet hatévenként felül kell vizsgálnia. A [tengerparti övezetek integrált kezeléséről](#) (ICZM) szóló rendelet emellett lefekteti a

parti övezetre vonatkozó helyes tervezés és gazdálkodás azon alapelveit, amelyeket a tagállamoknak figyelembe kell venniük.

Az Erika tankhajó 1999-ben bekövetkezett, olajkiömlést okozó szerencsétlensége arra indította az EU-t, hogy az [Európai Tengerbiztonsági Ügynökség \(EMSA\)](#) létrehozásával megerősítse a tengeri biztonság terén és a tengeri környezet szennyezése elleni fellépésben vállalt szerepét, amely ügynökség feladata egyebek mellett a hajókról történő szennyezés megelőzése és elhárítása, továbbá az olaj- és gázipari létesítmények által okozott tengerszennyezés elhárítása. A [hajók okozta szennyezésről](#) és a jogsértésekre alkalmazandó szankciók bevezetéséről szóló irányelvnek és [aktualizált változatának](#) célja annak biztosítása, hogy a szennyező tengeri kibocsátásokért felelős szereplőket hatékony és visszatartó erejű – büntető vagy közigazgatási – szankciókkal sújtsák. A szennyező anyagok hajókról való kibocsátása bűncselekménynek minősül, amennyiben az szándékos, gondatlanságból vagy súlyos hanyagságból ered, és a víz minőségének súlyos romlását eredményezi.

C. A regionális vizekről szóló nemzetközi megállapodások

A tengervizek védelmét Európában négy nemzetközi együttműködési struktúra („regionális tengeri egyezmény”) szabályozza, melyek a közös vízterületekkel rendelkező tagállamok és szomszédos országok között jöttek létre: az Atlanti-óceán észak-keleti körzete tengeri környezetének védelméről szóló 1992-es OSPAR egyezmény (a korábbi oslói és párizsi egyezmények alapján); a Balti-tenger térségéről szóló 1992-es Helsink-i egyezmény (HELCOM); a Földközi-tengerrel kapcsolatos 1995-ös barcelonai egyezmény (UNEP-MAP); valamint a Fekete-tengerrel kapcsolatos 1992-es bukaresti egyezmény. Az uniós folyók vizeinek védelme a Duna védelméről szóló 1996-os egyezmény és a Rajna védelméről szóló, 2009. évi egyezmény keretében valósul meg. A tengervizekre vagy vízgyűjtőkre összpontosító régióközi környezetvédelmi együttműködés eredményeként számos makroregionális stratégia jött létre az Európai Unióban: a Balti-tenger térségével kapcsolatos 2009-es stratégia (az első, valamely makrorégióra vonatkozó uniós stratégia); a Duna régióra vonatkozó stratégia (2011), valamint az adriai- és jón-tengeri térségre vonatkozó stratégia (2014).

AZ EURÓPAI PARLAMENT SZEREPE

A Parlament rendszeresen vállalt kezdeményező szerepet a vízvédelem terén. 2008 júniusában a Parlament nagy többséggel új uniós vízminőségi szabályok mellett tette le voksát. Azzal, hogy előírja az elsőbbségi anyagok jegyzékének a környezetminőségi előírásokról szóló irányelv hatálybalépése után két éven belül történő felülvizsgálatát, a Parlament biztosította a toxikus anyagok jegyzékének bővíthetőségét. Ezenfelül megerősítette a 13 elsőbbségi veszélyes anyag kibocsátásának 20 éven belüli, fokozatosan történő, teljes megszüntetésére vonatkozó célkitűzést. Ezenfelül a Parlament 2012-ben az új elsőbbségi anyagok beillesztésével hozzájárult az irányelv aktualizálásához.

A Parlament az EU vízügyi jogszabályainak végrehajtásáról szóló, 2012-es jelentésében arra szólított fel, hogy a regionális dimenzió kapjon nagyobb hangsúlyt, egyúttal hangsúlyozta a megbízható adatok szükségességét, a vízzel kapcsolatos kérdések érvényesítésének szükségességét, támogatta a vízvédelem holisztikus

megközelítését, valamint síkra szállt az e téren folytatott kutatás és innováció előmozdításáért.

A „Right2Water” elnevezésű, első európai polgári kezdeményezés felhívta az uniós intézményeket és a tagállamokat annak biztosítására, hogy valamennyi polgár élhessen a vízhez és higiéniahoz való jogával, hogy a vízellátás és a vízkészletekkel való gazdálkodás terén ne érvényesüljenek a belső piac szabályai, valamint hogy a vízszolgáltatást ne érintsék liberalizációs intézkedések. A Parlament a szóban forgó kezdeményezést nyomon követő [2015. szeptember 8-i állásfoglalásában](#) nagy többséggel felhívta a Bizottságot, hogy terjesszen elő olyan jogszabályt, amely érvényt szerez a vízhez és a megfelelő higiénés körülményekhez való, az Egyesült Nemzetek Szervezete által elismert emberi jognak, valamint adott esetben végezze el a víz-keretirányelv felülvizsgálatát, annak érdekében, hogy az elismerje a vízhez való egyetemes hozzáférést és a vízhez való emberi jogot.

A Parlament a [nemzetközi óceánpolitikai irányításról szóló, 2018. január 16-i állásfoglalásában](#) „hangsúlyozza, hogy a fenntartható tengeri gazdaság megteremtése és a tengeri környezetre nehezedő nyomás csökkentése az éghajlatváltozással, a tengerekbe és óceánokba jutó szárazföldi forrású szennyezéssel, a tengerszennyezéssel és az eutrofizációval, a tengeri ökoszisztémák és a biológiai sokféleség megőrzésével védelmével és helyreállításával, valamint a tengeri erőforrások fenntartható használatával kapcsolatos fellépéseket igényel; ebben az összefüggésben sürgeti az Európai Bizottságot, hogy támogassa a tengeri biológiai sokféleség védelmére irányuló nemzetközi erőfeszítéseket, különösen a nemzeti joghatóságon kívül eső területeken a tengeri biológiai sokféleség megőrzéséről és fenntartható hasznosításáról szóló új, jogilag kötelező erejű eszközre irányuló, folyamatban lévő tárgyalások keretében”, továbbá „felhívja a Bizottságot, hogy tegyen javaslatot szigorúbb szabályozásra a tengeri biológiai sokféleség megőrzésének és fenntartható használatának biztosítása érdekében a tagállamok joghatósága alá tartozó területeken”.

Tina Ohliger
10/2018

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 1855/2006/EK IRÁNYELVE
(2006. december 12.)
a felszín alatti vizek szennyezés és állapotromlás elleni védelméről

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre, és különösen annak 175. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel a Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére [\(1\)](#),

tekintettel a Régiók Bizottságának véleményére [\(2\)](#),

a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően [\(3\)](#), az egyeztetőbizottság által 2006. november 28-án jóváhagyott közös szövegre figyelemmel,

mivel:

- (1) A felszín alatti vizek értékes természeti erőforrást jelentenek, amelyeket saját jogukon védeni kell az állapotromlással és a kémiai szennyezéssel szemben. Ez különösen fontos a felszín alatti vizektől függő ökoszisztémák számára, valamint az ivóvízellátásban felhasznált felszín alatti vizekre nézve.
- (2) A felszín alatti víz az Európai Unió legérzékenyebb, továbbá legnagyobb édesvízkészlete és különösen, sok régióban a köz ivóvízellátásának egyik fő forrása.
- (3) Az ivóvízkivételre használt vagy a jövőben ilyen célra használni kívánt víztestekben a felszín alatti vizet oly módon kell védeni, hogy az ivóvíz előállításánál szükséges víztisztítási kezelés mértékének lecsökkentése érdekében a víztestek minőségének romlása kiküszöbölhető legyen a vízvédelmi politika területén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [\(4\)](#) 7. cikke (2) és (3) bekezdésével összhangban.
- (4) A hatodik közösségi környezetvédelmi cselekvési program megállapításáról szóló, 2002. július 22-i 1600/2002/EK európai parlamenti és tanácsi határozat [\(5\)](#) magában foglalja a vizek olyan minőségének elérését, amely nem idéz elő jelentős hatást és kockázatot az emberi egészségre és a környezetre.
- (5) A környezet egészének, és különösen az emberi egészségnek a védelme érdekében el kell kerülni, meg kell előzni, vagy csökkenteni kell a felszín alatti vizekben az ártalmas szennyező anyagok káros koncentrációit.
- (6) A 2000/60/EK irányelv általános rendelkezéseket határoz meg a felszín alatti vizek védelmére és megőrzésére vonatkozóan. Az említett irányelv 17. cikke értelmében a felszín alatti vizek szennyezésének megakadályozására és szabályozására intézkedéseket kell elfogadni, beleértve a felszín alatti vizek jó kémiai állapotának megítélésére szolgáló kritériumokat, és a jelentős és tartósan emelkedő tendenciák azonosítására, valamint a tendencia megfordulási pontjának meghatározására szolgáló kritériumokat.
- (7) A felszín alatti vizek állandó védelmi szintje elérésének szükségességére tekintettel minőségi szabványokat és küszöbértékeket kell meghatározni, valamint közös megközelítésen alapuló módszertant, a felszín alatti víztestek kémiai állapotának megítélésére szolgáló kritériumok megállapítása érdekében.

- (8) A nitrátokra, a növényvédő szerekre és a biocidokra vonatkozó minőségi szabványokat a felszín alatti víztestek kémiai állapotának megítélésére szolgáló közösségi kritériumként kell meghatározni, valamint biztosítani kell a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló, 1991. december 12-i 91/676/EGK tanácsi irányelvvel [\(6\)](#), a növényvédő szerek forgalomba hozataláról szóló, 1991. július 15-i 91/414/EGK tanácsi irányelvvel [\(7\)](#), illetve a biocid termékek forgalomba hozataláról szóló, 1998. február 16-i 98/8/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel [\(8\)](#) való összhangot.
- (9) A felszín alatti vizek védelme egyes területeken a mezőgazdasági vagy erdészeti gyakorlatban változásokat kíván meg, ami a bevételek csökkenéséhez vezethet. A közös mezőgazdasági politika, nevezetesen az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról szóló, 2005. szeptember 20-i 1698/2005/EK tanácsi rendelet [\(9\)](#), rendelkezik a közösségi szabályok betartását végrehajtó intézkedéseket támogató mechanizmusokról. A felszín alatti vizek védelmét szolgáló intézkedések tekintetében a tagállamok felelnek a prioritások és projektek meghatározásáért.
- (10) A felszín alatti vizek kémiai állapotára vonatkozó rendelkezések nem alkalmazandók a felszín alatti víztestekben vagy az azokhoz kapcsolódó felszíni víztestekben egyedi hidrogeológiai adottságok miatt természetesen magas koncentrációban előforduló, anyagokra, ionokra vagy azok indikátoraira, amelyekre nem terjed ki a szennyezés fogalma. Ugyanúgy nem vonatkoznak az áramlási irány és a kémiai összetétel átmenetileg térben korlátozott változásaira, amelyek nem tekintendők intrúzióknak.
- (11) Kritériumokat kell megállapítani a szennyezőanyag-koncentrációk valamennyi jelentős és tartósan emelkedő tendenciájának azonosítására, valamint a tendencia megfordulási pontjának meghatározására, figyelembe véve a kapcsolódó vízi ökoszisztémákra vagy a felszín alatti vizektől függő szárazföldi ökoszisztémákra gyakorolt káros hatások valószínűségét.
- (12) A tagállamok – amennyiben lehetséges – statisztikai kiértékelési módszereket alkalmaznak, feltéve, hogy ezek megfelelnek a nemzetközi előírásoknak, és hosszú távon hozzájárulnak a mintavételek eredményeinek tagállamok közötti összehasonlíthatóságához.
- (13) A 2000/60/EK irányelv 22. cikke (2) bekezdésének harmadik francia bekezdésével összhangban, a felszín alatti vizek egyes veszélyes anyagok okozta szennyezés elleni védelméről szóló, 1979. december 17-i 80/68/EGK tanácsi irányelv [\(10\)](#) 2013. december 22-ével hatályát veszti. Biztosítani kell, hogy a szennyező anyagok közvetlen vagy közvetett, felszín alatti vizekbe kerülésének megelőzését vagy korlátozását célzó intézkedések tekintetében a 80/68/EGK irányelvben előírt védelem folyamatos legyen.
- (14) Különbséget kell tenni azon veszélyes anyagok között, amelyek felszín alatti vizekbe kerülését meg kell előzni, valamint az egyéb szennyező anyagok között, amelyek bekerülését korlátozni kell. A 2000/60/EK irányelvnek a vízi környezet fő szennyező anyagait felsoroló VIII. mellékletét kell felhasználni a létező vagy lehetséges szennyezési kockázatot jelentő veszélyes és nem veszélyes anyagok meghatározása során.
- (15) A szennyezőanyagoknak az emberi fogyasztásra szánt ivóvíz kivételére használt vagy a jövőben használni kívánt felszín alatti víztestekbe történő kerülésének megakadályozását vagy korlátozását célzó, a 2000/60/EK irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett intézkedéseknek – azon irányelv 7. cikke (2) bekezdésével összhangban – magukba kellene foglalniuk az annak biztosításához szükséges intézkedéseket is, hogy az alkalmazott vízkezelési módszer figyelembevételével, és a közösségi jogyagnak megfelelően, a keletkező víz megfeleljen az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről szóló, 1998. november 3-i 98/83/EK tanácsi irányelv [\(11\)](#) követelményeinek. Ezen

- intézkedések magukba foglalhatják továbbá, a 2000/60/EK irányelv 7. cikke (3) bekezdésével összhangban, a védőövezetek kialakítását is, az illetékes nemzeti testületek által az ivóvízkészletek védelméhez szükségesnek ítélt kiterjedésű területen. Az ilyen védőövezetek a tagállam egész területét is lefedhetik.
- (16) A felszín alatti vizek összehangolt védelmének biztosítása érdekében a közös felszín alatti víztestekkel rendelkező tagállamoknak össze kell hangolniuk a mintavétel, a küszöbértékek megállapítása és a vonatkozó veszélyes anyagok meghatározása terén végzett tevékenységeiket.
- (17) A felszín alatti víz megfigyelésére vonatkozó megbízható és összehasonlítható módszerek fontos eszközei a felszín alatti vizek minősége értékelésének és a leginkább megfelelő intézkedések kiválasztásának. A 2000/60/EK irányelv 8. cikkének (3) bekezdése és 20. cikke rendelkezik a víz minőségének elemzéséről és megfigyeléséről, és ahol szükséges, a nyomon követést magába foglaló végrehajtási iránymutatásokról.
- (18) Bizonyos körülmények között lehetővé kell tenni a tagállamok számára, hogy mentességet biztosítsanak a szennyező anyagok felszín alatti vízbe kerülésének megelőzését vagy korlátozását célzó intézkedések alól. Minden mentességnek átlátható kritériumokon kell alapulnia, és azt részletezni kell a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben.
- (19) Elemezni kell a tagállamok által a felszín alatti vizekre megállapítandó különböző küszöbértékeknek a környezetvédelmi szintre és a belső piac működésére gyakorolt hatását.
- (20) Kutatómunkára van szükség a felszín alatti vizek ökoszisztémájának minőségét és védelmét biztosító jobb kritériumok megállapítása érdekében. Amennyiben szükséges, az így nyert ismereteket figyelembe kell venni ezen irányelv átültetése, illetve felülvizsgálata során. Az ilyen kutatómunkát csakúgy, mint az ismeretek, a tapasztalat és a kutatási eredmények terjesztését ösztönözni és pénzügyileg támogatni kell.
- (21) Átmeneti intézkedésekről kell gondoskodni az ezen irányelv végrehajtásának időpontja és a 80/68/EGK irányelv hatályvesztésének időpontja közötti időtartamra vonatkozóan.
- (22) A 2000/60/EK irányelv rendelkezik az irányítás követelményeiről, beleértve a felszín alatti víztestek mesterséges utánpótlásának vagy dúsításának előzetes engedélyezésének követelményét is, feltéve, hogy a forrás használata nem veszélyezteti a forrás, illetve a pótlandó vagy dúsítandó felszín alatti víztestek számára meghatározott környezetvédelmi célok elérését.
- (23) A 2000/60/EK irányelv 11. cikkének (2) bekezdésében és az intézkedési programról szóló VI.B. mellékletében a következő kiegészítő intézkedések nem taxatív listája található, amelyet a tagállamok elfogadhatnak egy intézkedési program keretében, többek között:
- jogi eszközök,
  - igazgatási eszközök és
  - megtárgyalt környezetvédelmi megállapodások.
- (24) Az ezen irányelv végrehajtásához szükséges intézkedéseket a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskörök gyakorlására vonatkozó eljárások megállapításáról szóló, 1999. június 28-i 1999/468/EK tanácsi határozattal [\(12\)](#) összhangban kell elfogadni.
- (25) Különösen szükséges az ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárás alkalmazása az olyan általános hatályú intézkedések esetében, amelyek ezen irányelv nem alapvető fontosságú elemeinek módosítására irányulnak, beleértve néhány ilyen elem törlését vagy az irányelv új, nem alapvető fontosságú elemek beillesztésével történő kiegészítését is,

ELFOGADTA EZT AZ IRÁNYELVET:

1. cikk

Célkitűzés

(1) Ez az irányelv a 2000/60/EK irányelv 17. cikke (1) és (2) bekezdése szerinti speciális intézkedéseket határoz meg a felszín alatti vizek szennyezésének megelőzésére és szabályozására. Ezen intézkedések különösen az alábbiakat foglalják magukban:

- a) a felszín alatti vizek jó kémiai állapotának megítélésére szolgáló kritériumok; és
- b) a jelentős és tartósan emelkedő tendenciák azonosítására és megfordítására, valamint megfordulási pontjuk meghatározására szolgáló kritériumok.

(2) Az irányelv kiegészíti a 2000/60/EK irányelvnek a szennyező anyagok felszín alatti vizekbe történő bevezetésének megelőzésére vagy korlátozására vonatkozó rendelkezéseit, célja továbbá, hogy valamennyi felszín alatti víztest esetében megakadályozza azok állapotának romlását.

2. cikk

Fogalom meghatározások

Ezen irányelv alkalmazásában a 2000/60/EK irányelv 2. cikkében meghatározottakon kívül az alábbi meghatározásokat kell alkalmazni:

1. „a felszín alatti vizekre vonatkozó minőségi előírás”: egy bizonyos szennyező anyag vagy szennyező anyagok egy csoportjának, illetve szennyezési indikátornak a felszín alatti vízben lévő koncentrációjával kifejezett minőségi előírás, amelyet az emberi egészség és a környezet védelme érdekében nem szabad meghaladni;
2. „küszöbérték”: a felszín alatti vizek minőségére vonatkozó, a tagállamok által a 3. cikkel összhangban meghatározott előírás;
3. „jelentős és tartósan emelkedő tendencia”: szennyező anyagnak, szennyező anyagok egy csoportjának vagy szennyezési indikátornak statisztikailag és környezeti szempontból jelentős koncentrációemelkedése a felszín alatti vízben, amelyre vonatkozóan a tendencia megfordítását az 5. cikkel összhangban szükségesnek állapították meg;
4. „szennyező anyagok felszín alatti vizekbe történő bevezetése”: szennyező anyagoknak a felszín alatti vizekbe történő közvetett vagy közvetlen bevezetése emberi tevékenység eredményeként;
5. „háttérkoncentráció”: egy anyagnak a felszín alatti víztestben való azon koncentrációja, illetve egy indikátor azon értéke, mely az ember által nem, vagy csak csekély mértékben megváltoztatott, zavaró hatásoktól mentes körülmények fennállása esetén áll elő;
6. „alapszint”: az az átlagos érték, amelyet a 2000/60/EK irányelv 8. cikke szerint létrehozott ellenőrző programok alapján legalább a 2007-es és 2008-as referenciaévben, vagy az ezen referencia éveket követően meghatározott anyagok esetében az első olyan időszakban mérnek, amikor rendelkezésre áll az ellenőrzési adatok reprezentatív időszaka.

3. cikk

A felszín alatti víz kémiai állapotának megítélésére szolgáló kritériumok

(1) A felszín alatti víztest vagy felszín alatti víztest-csoport kémiai állapotának a 2000/60/EK irányelv V. mellékletének 2.3. szakasza szerinti megítéléséhez a tagállamoknak az alábbi kritériumokat kell alkalmazniuk:

- a) a felszín alatti vizekre vonatkozó minőségi előírások az I. mellékletben említettek szerint;

- b) a tagállamok által – a II. melléklet A. részében foglalt eljárással összhangban – olyan szennyező anyagokra, szennyezőanyag-csoportokra és szennyezési indikátorokra meghatározott küszöbértékek, amely anyagokról megállapították, hogy – a tagállam területén belül – hozzájárulnak a felszín alatti víztestek vagy víztest-csoportok helyzetének veszélyeztetettként való jellemzéséhez, figyelembe véve legalább a II. melléklet B. részében található felsorolásokat.

A felszín alatti víz jó kémiai állapotára vonatkozó küszöbértékek a felszín alatti víztest védelmén alapulnak a II. melléklet A. részének 1., 2. és 3. pontjával összhangban, különös tekintettel a kapcsolódó felszíni vizekre és a tőle közvetlenül függő szárazföldi ökoszisztémákra és vizes élőhelyekre gyakorolt hatásokra és ezek kölcsönhatására, továbbá figyelembe veszik többek között a humán toxikológiára és az ökotoxikológiára vonatkozó ismereteket.

(2) A küszöbértékeket meg lehet határozni nemzeti szinten, a vízgyűjtő kerület vagy a nemzetközi vízgyűjtő kerületnek a tagállam területére eső részének szintjén, illetve a felszín alatti víztest vagy felszín alatti víztest-csoport szintjén.

(3) A tagállamok biztosítják, hogy a kettő vagy több tagállam területén elhelyezkedő felszín alatti víztestek, valamint az olyan felszín alatti víztestek vonatkozásában, amelyekben a felszín alatti víz átáramlik valamely tagállam határán, a küszöbértékeket az érintett tagállamokkal együttműködve határozzák meg, a 2000/60/EK irányelv 3. cikkének (4) bekezdésével összhangban.

(4) Amennyiben valamely felszín alatti víztest vagy felszín alatti víztest-csoport túlterjed a Közösség határán, az érintett tagállam vagy tagállamok törekednek arra, hogy a küszöbértékeket az érintett nem tagállammal vagy tagállamokkal együttműködve határozzák meg, a 2000/60/EK irányelv 3. cikkének (5) bekezdésével összhangban.

(5) A tagállamok 2008. december 22-ig elvégzik az (1) bekezdés b) pontja szerinti küszöbértékek első meghatározását.

Valamennyi meghatározott küszöbértéket – beleértve az ezen irányelv II. mellékletének C. részében meghatározott információk összefoglalását is – közzé kell tenni a 2000/60/EK irányelv 13. cikkével összhangban benyújtandó vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben.

(6) A tagállamok minden olyan esetben módosítják a küszöbértékek listáját, amennyiben a szennyező anyagokra, a szennyező anyagok csoportjaira vagy a szennyezési indikátorokra vonatkozó új információk azt jelzik, hogy az emberi egészség és a környezet védelmében további anyagokra kell küszöbértéket meghatározni, vagy a már létező küszöbértéket módosítani kell, illetve a felsorolásból korábban törölt küszöbértéket vissza kell állítani.

A felsorolásból küszöbértékeket lehet törölni, amennyiben a megfelelő szennyező anyagok, szennyező anyagok csoportjai, vagy szennyezési indikátorok az érintett felszín alatti víztestet már nem veszélyeztetik.

A küszöbértékeket tartalmazó felsorolás bármely ilyen jellegű változtatásáról jelentésben be kell számolni a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek időszakos felülvizsgálatának keretében.

(7) A Bizottság 2009. december 22-én jelentést tesz közzé a tagállamok által a (5) bekezdéssel összhangban nyújtott információk alapján.

4. cikk

A felszín alatti vizek kémiai állapotának meghatározására szolgáló eljárás

(1) A tagállamoknak a (2) bekezdésben leírt eljárást kell alkalmazniuk a felszín alatti víztest kémiai állapotának meghatározására. A tagállamok ezen eljárás lefolytatásakor a felszín alatti víztesteket – adott esetben – a 2000/60/EK irányelv V. mellékletével összhangban csoportosíthatják.

(2) Valamely felszín alatti víztestet vagy víztest-csoportot akkor kell jó kémiai állapotúnak tekinteni, ha:

- a) megfelelő figyelemmel kísérés igazolja, hogy a 2000/60/EK irányelv V. mellékletének 2.3.2. táblázatában foglalt követelményeket teljesülnek-e; vagy
- b) a felszín alatti vizek minőségi előírásainak I. mellékletben felsorolt értékeit, valamint a 3. cikkel és a II. melléklettel összhangban meghatározott vonatkozó küszöbértékeket az adott felszín alatti víztest vagy felszín alatti víztest-csoport egyetlen mintavételi ponton sem lépték túl; vagy
- c) a felszín alatti vizek valamely minőségi előírásának értékét vagy küszöbértékét egy vagy több mintavételi ponton túllépték, de a III. melléklettel összhangban lefolytatott megfelelő vizsgálattal bizonyítható, hogy:
  - i. a III. melléklet 3. pontjában említett értékelés alapján, a felszín alatti vizek minőségi előírásait vagy küszöbértékeit túllépő szennyezőanyag-koncentrációk nem képeznek jelentős környezeti veszélyt, figyelemmel – adott esetben – az érintett felszín alatti víztest kiterjedésére is;
  - ii. a 2000/60/EK irányelv V. mellékletének 2.3.2. táblázatában foglalt, a felszín alatti víz jó kémiai állapotára vonatkozó egyéb feltételek a III. melléklet 4. pontjával összhangban teljesülnek;
  - iii. a 2000/60/EK irányelv 7. cikke (1) bekezdésével összhangban azonosított felszín alatti víztestek tekintetében azon irányelv 7. cikke (3) bekezdése szerinti követelményeket teljesítették-e ezen irányelv III. melléklete 4. bekezdésével összhangban,
  - iv. a szennyezés nem rontotta jelentősen a felszín alatti víztest vagy a felszín alatti víztest csoport bármely víztestének emberi felhasználásra való alkalmasságát.

(3) A felszín alatti vizek megfigyelési pontjai megválasztásának meg kell felelnie a 2000/60/EK irányelv V. melléklete 2.4 szakaszának a tervezés szempontjából, annak érdekében, hogy koherens és átfogó képet lehessen kialakítani a felszín alatti vizek kémiai állapotáról és reprezentatív megfigyelési adatokat lehessen biztosítani.

(4) A tagállamok – a 2000/60/EK irányelv 13. cikkével összhangban – a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben közzéteszik a felszín alatti vizek kémiai állapotának meghatározásáról készült összefoglalót.

Ezen – a vízgyűjtő kerület vagy a nemzetközi vízgyűjtő kerületnek a tagállam területére eső szintjén elkészített – összefoglaló tartalmazza továbbá annak magyarázatát, hogy a felszín alatti vizek minőségi előírásainak vagy küszöbértékeinek az egyes mintavételi pontokon mért túllépését a végső meghatározásnál milyen módon vették figyelembe.

(5) Amennyiben valamely felszín alatti víztest a (2) bekezdés c) pontjával összhangban minősül jó állapotúnak, a tagállamok a 2000/60/EK irányelv 11. cikkével összhangban szükség esetén intézkedéseket tehetnek a víztest azon mintavételi helyen vagy helyeken elhelyezkedő részétől függő vízi ökoszisztémák, szárazföldi ökoszisztémák és az emberi felhasználás védelme érdekében, ahol a felszín alatti vizek minőségi előírásának értékét vagy küszöbértékét túllépték.

5. cikk

A jelentős és tartósan emelkedő tendenciák azonosítása és a tendencia megfordulási pontjának meghatározása

(1) A tagállamok – ezen irányelv IV. mellékletével összhangban – azonosítják a veszélyeztetettként meghatározott felszín alatti víztestekben vagy víztest-csoportokban található szennyező anyagok, szennyezőanyag-csoportok vagy szennyezési indikátorok koncentrációjának jelentős és tartósan emelkedő tendenciáit, és meghatározzák a tendenciák megfordulási pontját.

(2) A felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentése és állapotromlásának megelőzése érdekében a tagállamok, a IV. melléklet B. részével összhangban a 2000/60/EK irányelv 11. cikkében említett intézkedési program révén megfordítják azokat a tendenciákat, amelyek jelentős veszélyt jelentenek a vízi vagy szárazföldi ökoszisztémák minőségére, az emberi egészségre vagy az egyéb – tényleges vagy lehetséges – jogszerű felhasználásra.

(3) A tagállamok a tendencia megfordulási pontját a felszín alatti vizekre vonatkozó, az I. mellékletben meghatározott minőségi előírások szintjének és a 3. cikk alapján megállapított küszöbértékeknek a százalékában határozzák meg, az azonosított tendencia és a hozzá kapcsolódó környezeti veszély alapján, a IV. melléklet B. része 1. pontjával összhangban.

(4) A tagállamok a 2000/60/EK irányelv 13. cikkével összhangban benyújtandó vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben összefoglalják az alábbiakat:

- a) annak módja, ahogyan a felszín alatti víztesten vagy víztest-csoporton belül az egyes mintavételi pontok mérésein alapuló tendencia-értékelés hozzájárult annak – az említett irányelv V. mellékletének 2.5. szakasza szerinti – meghatározásához, hogy az adott víztestekben valamely szennyezőanyag-koncentráció jelentős és tartós emelkedésének tendenciája vagy a tendencia megfordulása érvényesül; és
- b) a (3) bekezdés szerint meghatározott megfordulási pontok indoklása.

(5) Amennyiben a 2000/60/EK irányelv 4. cikkében foglalt célkitűzések elérését esetleg veszélytető, a felszín alatti vizekben lévő szennyeződési csóvák – különösen a pontszerű forrásokból és szennyezett talajból származó csóvák – hatásának értékelése szükséges, a tagállamok további tendencia-értékeléseket végeznek az azonosított szennyező anyagok vonatkozásában annak ellenőrzésére, hogy a szennyezett területekről származó csóvák kiterjedése nem növekszik, azok a felszín alatti víztest vagy víztest-csoport kémiai állapotát nem rontják, és nem jelentenek veszélyt az emberi egészségre és a környezetre. Az értékelések eredményét a 2000/60/EK irányelv 13. cikkével összhangban benyújtandó vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben kell összefoglalni.

6. cikk

A szennyező anyagok felszín alatti vizekbe történő bevezetésének megelőzésére vagy korlátozására szolgáló intézkedések

(1) A szennyező anyagok felszín alatti vizekbe történő bevezetésének megelőzésére vagy korlátozására vonatkozóan a 2000/60/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdésének b) pontja i. alpontjában meghatározott célkitűzés elérése érdekében a tagállamok biztosítják, hogy az

említett irányelv 11. cikkével összhangban kidolgozott intézkedési program magában foglalja az alábbiakat:

- a) valamennyi olyan szükséges intézkedés, amelynek célja a veszélyes anyagok felszín alatti vizekbe való bevezetésének a megakadályozása, a (2) és (3) bekezdés sérelme nélkül. Az ilyen anyagok meghatározásakor a tagállamoknak különösen a 2000/60/EK irányelv VIII. mellékletének 1–6. pontjában említett szennyezőanyag-családokhoz vagy -csoportokhoz tartozó veszélyes anyagokat, valamint – amennyiben azok veszélyesnek tekintendők – a 7–9. pontban említett szennyezőanyag-családokhoz vagy -csoportokhoz tartozó anyagokat kell figyelembe venniük;
- b) a 2000/60/EK irányelv VIII. mellékletében felsorolt olyan szennyező anyagok tekintetében, amelyek nem tekintendők veszélyesnek, valamint az említett mellékletben nem felsorolt minden olyan, nem veszélyes anyag tekintetében, amelyről a tagállamok úgy vélik, hogy az tényleges vagy lehetséges szennyezési veszélyt jelent, valamennyi olyan intézkedés, amely szükséges azok felszín alatti vizekbe való bevezetésének korlátozásához annak érdekében, hogy az ilyen bevezetések ne okozzák a felszín alatti vizek jó kémiai állapotának romlását és ne idézzék elő a szennyezőanyag-koncentrációk jelentős és tartós emelkedésének tendenciáját a felszín alatti vizekben. Az ilyen intézkedéseknek legalább a kialakult legjobban bevált gyakorlatot kell figyelembe venniük, beleértve a vonatkozó közösségi joganyagban meghatározott legjobb környezeti gyakorlatot és az elérhető legjobb technikát.

Az a) és b) pont szerinti intézkedések megállapítása céljából a tagállamok – első lépésként – azonosíthatják azokat a körülményeket, amelyek között a 2000/60/EK irányelv VIII. mellékletében felsorolt szennyező anyagok – különösen az annak a mellékletnek a 7. pontjában említett alapvető fémek és vegyületeik – veszélyesnek vagy nem veszélyesnek tekintendők.

(2) Diffúz szennyezőforrásokból származó, a felszín alatti vizek kémiai állapotára hatást gyakorló szennyező anyagok bevitelét minden esetben figyelembe kell venni, amennyiben az műszakilag lehetséges.

(3) Az egyéb közösségi joganyag bármely szigorúbb követelményeinek sérelme nélkül, a tagállamok az (1) bekezdésben előírt intézkedések alól mentesíthetik a szennyező anyagok olyan bevezetését, amely:

- a) a 2000/60/EK irányelv 11. cikke (3) bekezdésének j) pontjával összhangban engedélyezett közvetlen bevezetés eredménye;
- b) az illetékes hatóságok által alacsonynak ítélt mennyisége és koncentrációja révén sem jelenleg, sem a jövőben nem okozza a befogadó felszín alatti vizek minőségének romlását;
- c) olyan baleset, illetve rendkívüli természeti körülmény következménye, amely ésszerűen előre nem látható, el nem kerülhető vagy nem mérsékelhető;
- d) a 2000/60/EK irányelv 11. cikke (3) bekezdésének f) pontjával összhangban engedélyezett mesterséges vízutánpótlás vagy dúsítás eredménye; illetve
- e) az illetékes hatóságok megítélése szerint műszakilag nem megelőzhető vagy korlátozható az alábbiak alkalmazása nélkül:
  - i. az emberi egészséget vagy a környezet egészének minőségét fokozottan veszélyeztető intézkedések; illetve
  - ii. szennyező anyagok mennyiségeinek a szennyezett talajból vagy altalajból való eltávolítására, vagy az abban való elmozdulásának egyéb módon történő csökkentésére irányuló aránytalanul költséges intézkedések.
- f) a felszíni vizekben – többek között – az árvizek és aszályok hatásának mérséklése céljából, valamint a vizekkel és vízi utakkal való gazdálkodás érdekében történt

beavatkozások eredménye, beleértve a nemzetközi szintű beavatkozást is. Az ilyen tevékenységeket – beleértve a felszíni vizek üledékének vágását, kotrását, áttelepítését és elvezetését is – a tagállamok által e célból kidolgozott általánosan kötelező szabályokkal, valamint – adott esetben – az e szabályok alapján kiadott engedélyekkel és felhatalmazásokkal összhangban kell végezni, feltéve, hogy az ilyen bevezetések nem veszélyeztetik a 2000/60/EK irányelv 4. cikke (1) bekezdése b) pontjával összhangban az érintett víztestekre meghatározott környezetvédelmi célkitűzések elérését.

Az a)–f) pontokban meghatározott mentességek kizárólag akkor alkalmazhatók, ha a tagállamok illetékes hatóságai meggyőződtek róla, hogy a felszín alatti vizek, különösen azok minőségének hatékony figyelemmel kísérése a 2000/60/EK irányelv V. mellékletének 2.4.2. pontjával összhangban, vagy más megfelelő módon biztosított.

(4) A tagállamok illetékes hatóságai nyilvántartást vezetnek a (3) bekezdésben említett mentességekről a Bizottság – annak kérelmére történő – tájékoztatása céljából.

7. cikk

Átmeneti szabályok

A 2009. január 16-ig (13) és 2013. december 22-e közötti időszakban a 80/68/EGK irányelv 4. és 5. cikke szerinti bármely új engedélyezési eljárás során figyelembe kell venni az ezen irányelv 3., 4. és 5. cikkében meghatározott követelményeket.

8. cikk

Technikai kiigazítások

(1) A II. melléklet A. és C. része, valamint a III. és a IV. melléklet – a 9. cikk (2) bekezdésében említett, ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárással összhangban – hozzáigazítható a tudományos és műszaki fejlődéshez, figyelembe véve a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálati és korszerűsítési időszakát a 2000/60/EK irányelv 13. cikke (7) bekezdésében említetteknek megfelelően.

(2) A II. melléklet B. része a 9. cikk (2) bekezdésében említett, ellenőrzéssel történő szabályozási bizottsági eljárással összhangban új szennyező anyagokkal vagy szennyezési mutatókkal való kiegészítése céljából módosítható.

9. cikk

Bizottsági eljárás

(1) A Bizottság munkáját egy bizottság segíti.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor az 1999/468/EK határozat 5a. cikkének (1)–(4) bekezdését és 7. cikkét kell alkalmazni, 8. cikkének rendelkezéseire is figyelemmel.

10. cikk

Felülvizsgálat

A 8. cikk sérelme nélkül, a Bizottság először 2013. január 16-kor, a továbbiakban pedig hatévenként felülvizsgálja ezen irányelv I. és II. mellékletét. E felülvizsgálat alapján a Bizottság adott esetben jogalkotási javaslatokat nyújt be az I. és/vagy a II. melléklet módosítására vonatkozóan, a Szerződés 251. cikkében megállapított eljárásnak megfelelően. A Bizottság a felülvizsgálat és javaslatai elkészítése során minden vonatkozó információt figyelembe vesz, amelyek között szerepelhetnek a 2000/60/EK irányelv 8. cikke alapján megvalósított nyomon követési programok, illetve a közösségi kutatási programok eredményei, és/vagy az egészségügyi és környezeti kockázatok bizottsága, a tagállamok, az Európai Parlament, az Európai Környezetvédelmi Ügynökség, az európai üzleti szervezetek és az európai környezetvédelmi szervezetek ajánlásai.

11. cikk

Értékelés

A 2000/60/EK irányelv 18. cikkének (1) bekezdése által előírt bizottsági jelentésnek a felszín alatti víz vonatkozásában többek között tartalmaznia kell egy, az irányelv működéséről szóló értékelést az egyéb vonatkozó környezetvédelmi irányelvekkel összehasonlítva, beleértve az azokkal való összhangot is.

12. cikk

Végrehajtás

A tagállamok hatályba léptetik azokat törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek 2009. január 16-ig megfeleljenek. Erről haladéktalanul tájékoztatják a Bizottságot.

Amikor a tagállamok elfogadják ezeket a rendelkezéseket, azokban hivatkozni kell erre az irányelvre, vagy azokhoz hivatalos kihirdetésük alkalmával ilyen hivatkozást kell fűzni. A hivatkozás módját a tagállamok határozzák meg.

13. cikk

Hatálybalépés

Ez az irányelv az Európai Unió Hivatalos Lapjában való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

14. cikk

Címzettek

Ennek az irányelvnek a tagállamok a címzettjei.

Kelt Strasbourgban, 2006. december 12.

az Európai Parlament részéről

az elnök

J. BORELL FONTELLES

a Tanács részéről
az elnök
M. PEKARRINEN

[\(1\) HL C 112., 2004.4.30., 40. o.](#)

[\(2\) HL C 109., 2004.4.30., 29. o.](#)

[\(3\)](#) Az Európai Parlament 2005. április 28-i véleménye ([HL C 45. E, 2006.2.23., 15. o.](#)), a Tanács 2006. január 23-i közös álláspontja ([HL C 126. E, 2006.5.30., 1. o.](#)) és az Európai Parlament 2006. június 13-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé). Az Európai Parlament 2006. december 12-i jogalkotási állásfoglalása (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2006. december 11-i határozata.

[\(4\) HL L 327., 2000.12.22., 1. o.](#) A 2455/2001/EK határozattal ([HL L 331., 2001.12.15., 1. o.](#)) módosított irányelv.

[\(5\) HL L 242., 2002.9.10., 1. o.](#)

[\(6\) HL L 375., 1991.12.31., 1. o.](#) Az 1882/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel ([HL L 284., 2003.10.31., 1. o.](#)) módosított irányelv.

[\(7\) HL L 230., 1991.8.19., 1. o.](#) A legutóbb a 2006/85/EK bizottsági irányelvvel ([HL L 293., 2006.10.24., 3. o.](#)) módosított irányelv.

[\(8\) HL L 123., 1998.4.24., 1. o.](#) A legutóbb a 2006/50/EK bizottsági rendelettel ([HL L 142., 2006.5.30., 6. o.](#)) módosított irányelv.

[\(9\) HL L 277., 2005.10.21., 1. o.](#) Az 1463/2006/EK rendelettel ([HL L 277., 2006.10.9., 1. o.](#)) módosított rendelet.

[\(10\) HL L 20., 1980.1.26., 43. o.](#) A 91/692/EGK irányelvvel ([HL L 377., 1991.12.31., 48. o.](#)) módosított irányelv.

[\(11\) HL L 330., 1998.12.5., 32. o.](#) Az 1882/2003/EK rendelettel módosított rendelet.

[\(12\) HL L 184., 1999.7.17., 23. o.](#) A 2006/512/EK határozattal ([HL L 200., 2006.7.22., 11. o.](#)) módosított határozat.

[\(13\)](#) HL: Ezen irányelv hatálybalépését követő 2 évvel.

I. MELLÉKLET

A FELSZÍN ALATTI VÍZRE VONATKOZÓ MINŐSÉGI ELŐÍRÁSOK

1. A felszín alatti vizek kémiai állapotának a 4. cikkel összhangban történő meghatározásának alkalmazásában a felszín alatti vizek alábbi minőségi előírásai megegyeznek a 2000/60/EK irányelv V. mellékletének 2.3.2. táblázatában említett és az annak az irányelvnek a 17. cikkével összhangban meghatározott minőségi előírásokkal.

Szennyező anyag	Minőségi előírás
Nitrátok	50 mg/l
Növényvédő szerek aktív anyagai, beleértve megfelelő anyagcseretermékeiket, bomlástermékeiket és reakciótermékeiket (1)	0,1 µg/l 0,5 µg/l (összes) (2)
2. A növényvédő szerekre vonatkozó minőségi előírásoknak az ezen irányelv céljaira meghatározott alkalmazásának eredményei nem sértik a 91/414/EGK vagy a 98/8/EK irányelvben előírt kockázatértékelési eljárások eredményeit.	
3. Ezen irányelv 3. cikkével és II. mellékletével összhangban szigorúbb küszöbértékeket kell megállapítani, amennyiben egy adott felszín alatti víztest esetében úgy ítélhető meg, hogy a felszín alatti víz minőségi előírásai a 2000/60/EK irányelv 4. cikkében a kapcsolódó felszíni víztestekre meghatározott környezeti célkitűzések teljesítésének elmulasztását, vagy az ilyen víztestek ökológiai vagy kémiai minőségének jelentős romlását, vagy a közvetlenül a felszín alatti víztesttől függő szárazföldi ökoszisztémák jelentős károsodását eredményezhetik. Az ilyen küszöbértékekkel kapcsolatban szükséges programokat és intézkedéseket a 91/676/EGK irányelv hatálya alá tartozó tevékenységekre is alkalmazni kell.	

[\(1\)](#) „Növényvédő szerek”: a 91/414/EGK irányelv 2. cikkében és a 98/8/EK irányelv 2. cikkében meghatározottak szerinti növényvédő szerek és biocid termékek.

[\(2\)](#) „Összes”: minden egyes, a nyomon követési eljárás során kimutatott és számszerűsített növényvédő szer összege, beleértve anyagcseretermékeiket, lebontási termékeiket és reakciótermékeiket.

II. MELLÉKLET

A FELSZÍN ALATTI VÍZ SZENNYEZŐ ANYAGAIRA ÉS A SZENNYEZÉSI INDIKÁTOROKRA VONATKOZÓ KÜSZÖBÉRTÉKEK

A. Rész

A küszöbértékek tagállamok általi – a 3. Cikkkel összhangban történő – meghatározására vonatkozó iránymutatások

A tagállamok küszöbértékeket határoznak meg valamennyi olyan szennyező anyagra és szennyezési indikátorra, amelyek – a 2000/60/EK irányelv 5. cikke alapján elvégzett jellemzés szerint – azt jelzik, hogy a felszín alatti víztestek vagy víztest-csoportok jó kémiai állapotának elérése veszélyben van.

A küszöbértékeket oly módon kell megállapítani, hogy – amennyiben a megfigyelési értékek valamely reprezentatív mintavételi ponton meghaladják a küszöbértékeket – kitűnjön annak veszélye, hogy a felszín alatti víz jó kémiai állapotának a 4. cikk (2) bekezdése c) pontjának ii.,iii. és iv. alpontjában említett egy vagy több feltétele nem teljesül.

A küszöbértékek megállapításakor a tagállamoknak az alábbi iránymutatásokat kell figyelembe venniük:

1. A küszöbértékek meghatározásának az alábbiakon kell alapulnia:

- a) a felszín alatti vizek, valamint a hozzájuk kapcsolódó vízi és tőlük függő szárazföldi ökoszisztémák közötti interakció mértéke;
  - b) a felszín alatti vizek aktuális vagy lehetséges jogszerű felhasználásának vagy funkcióinak zavarása;
  - c) a felszín alatti víztestek kockázatosságát jelző valamennyi szennyező anyag, figyelembe véve az ezen melléklet B. részében található minimumlistát;
  - d) hidrogeológiai jellemzők, beleértve a háttérkoncentrációkra és vízmérlegre vonatkozó információt is.
2. A küszöbértékek meghatározásakor figyelembe kell venni a szennyező anyagok eredetét, lehetséges természetbeni előfordulásukat, toxikológiai és diszperziós tendenciájukat, valamint a környezetben való tartós megmaradásukat és bioakkumulációs képességüket is.
  3. Amennyiben az anyagok vagy ionok vagy azok indikátorai megnövekedett háttérkoncentrációja természetes hidrogeológiai okok következménye, a megfelelő felszín alatti víztest ilyen háttérkoncentrációját a küszöbértékek megállapításakor figyelembe kell venni.
  4. A küszöbértékek meghatározását az összegyűjtött adatokra vonatkozó olyan ellenőrző mechanizmusnak kell alátámasztania, amely az adatok minőségének értékelésén, analitikai megfontolásokon, valamint a természetben és emberi eredetű bevezetés eredményeként egyaránt előforduló anyagok háttérkoncentrációin alapul.

B. Rész

Azon szennyezőanyagok minimumlistája, amelyekre a 3. Cikk értelmében a tagállamoknak küszöbértékeket kell meghatározniuk

1. A természetben és/vagy az emberi tevékenység eredményeként egyaránt előforduló anyagok vagy ionok vagy indikátorok
  - arzén
  - kadmium
  - ólom
  - higany
  - ammónium
  - klorid
  - szulfát
2. szintetikus anyagok
  - triklóretilén
  - tetraklóretilén
3. sós víz vagy egyéb anyag benyomulásának jellemző paraméterei [\(1\)](#)
  - vezetőképesség

C. Rész

A tagállamok által azon szennyező anyagokról és indikátoraikról biztosítandó információk, amelyekre küszöbértékeket határoztak meg

A tagállamok a 2000/60/EK irányelv 13. cikkével összhangban benyújtandó vízgyűjtő-gazdálkodási tervben összefoglalják az e melléklet A. részében meghatározott eljárás követésének módját.

A tagállamok – amennyiben az megvalósítható – különösen az alábbiakat biztosítják:

- a) a kockázatosként jellemzett felszín alatti víztestek vagy víztest-csoportok számára, valamint az ilyen osztályozáshoz hozzájáruló szennyező anyagokra és szennyezési indikátorokra vonatkozó információ, beleértve a megfigyelt koncentrációkat/értékeket;
- b) a kockázatosként jellemzett felszín alatti víztestek mindegyikére vonatkozó információt, különös tekintettel a víztestek méretére, a felszín alatti víztestek, valamint az azokhoz kapcsolódó felszíni vizek és az azoktól közvetlenül függő szárazföldi ökoszisztémák közötti kapcsolatra, és – a természetben előforduló anyagok esetében – a felszín alatti víztestekben lévő természetes háttérkoncentrációkra;
- c) a küszöbértékeket, valamint azt, hogy azokat nemzeti szinten, a vízgyűjtő kerület vagy a nemzetközi vízgyűjtő kerületnek a tagállam területére eső részének szintjén, illetve a felszín alatti víztest vagy víztest-csoport szintjén kell-e alkalmazni;
- d) a küszöbértékek és az alábbiak közötti viszonyra vonatkozó információkat:
  - i. a természetben előforduló anyagok esetében a megfigyelt háttérkoncentrációk,
  - ii. a környezetminőségi célkitűzések és egyéb, nemzeti, közösségi vagy nemzetközi szinten fennálló vízvédelmi előírások, valamint
  - iii. a szennyező anyagok toxikológiájára, ökotoxikológiájára, a környezetben való tartós megmaradására, bioakkumulációs képességére és diszperziós tendenciájára vonatkozó bármely információ.

(1) Az emberi tevékenység eredményeként kialakuló sós víz-koncentrációk tekintetében a tagállamok választhatnak a szulfátra és kloridra, vagy a vezetőképességre vonatkozó küszöbértékek megállapítása között.

III. MELLÉKLET

A FELSZÍN ALATTI VÍZ KÉMIAI ÁLLAPOTÁNAK MEGHATÁROZÁSA

1. A felszín alatti víztest vagy felszín alatti víztest-csoport kémiai állapotának meghatározására szolgáló értékelési eljárást valamennyi kockázatosként jellemzett felszín alatti víztest vagy felszín alatti víztest-csoport, és a felszín alatti víztest vagy felszín alatti víztest-csoport ilyen jellemzéséhez hozzájáruló szennyező anyagok mindegyikének vonatkozásában el kell végezni.
2. A 4. cikk (2) bekezdésének c) pontjában említett vizsgálatok lefolytatásakor a tagállamok figyelembe veszik:
  - a) a 2000/60/EK irányelv 5. cikke és II. mellékletének 2.1., 2.2. és 2.3. szakasza szerint elvégzett jellemzés részeként gyűjtött információt;
  - b) a felszín alatti vizek nyomon követése hálózatának a 2000/60/EK irányelv V. mellékletének 2.4. szakaszával összhangban kapott eredményeit; és
  - c) bármely egyéb vonatkozó információt, beleértve valamely mintavételi pontnál a vonatkozó szennyező anyagok éves átlagkoncentrációjának a felszín alatti vizek I. mellékletben meghatározott minőségi előírásaival és a tagállamok által – a 3. cikkel és a II. melléklettel összhangban – meghatározott küszöbértékekkel való összehasonlítását.
3. Annak vizsgálata céljából, hogy a felszín alatti vizek jó kémiai állapotának a 4. cikk (2) bekezdése c) pontjának i. és iv. alpontjában említett feltételei teljesülnek-e, a tagállamok – adott esetben és amennyiben szükséges, valamint a megfigyelési eredmények megfelelő összesítése alapján, amelyeket szükség esetén a felszín alatti víztest vagy felszín alatti víztest-csoport koncepcionális modelljén alapuló koncentrációbecslések támasztanak alá – becsléssel megállapítják az olyan felszín alatti víztest kiterjedését, amelynek esetében

valamely szennyező anyag éves átlagkoncentrációja magasabb a felszín alatti vizek valamely minőségi előírásánál vagy küszöbértékénél.

4. Annak vizsgálata céljából, hogy a felszín alatti vizek jó kémiai állapotának a 4. cikk (2) bekezdése c) pontjának ii. és iii. alpontjában említett feltételei teljesülnek-e, a tagállamok – adott esetben és amennyiben szükséges, a vonatkozó megfigyelési eredmények és a felszín alatti víztest megfelelő koncepcionális modellje alapján – értékelik az alábbiakat:
  - a) a szennyező anyagok hatása a felszín alatti víztestben;
  - b) a felszín alatti víztestből a kapcsolódó felszíni vizekbe vagy a felszín alatti víztesttől közvetlenül függő szárazföldi ökoszisztémákba átvitt vagy valószínűleg átvitelre kerülő szennyező anyagok mennyisége és koncentrációja;
  - c) a kapcsolódó felszíni vizekbe és a közvetlenül függő szárazföldi ökoszisztémákba átvitt szennyező anyagok mennyiségének és koncentrációjának valószínűsíthető hatása;
  - d) sós víz vagy egyéb anyag felszín alatti víztestbe való benyomulásának mértéke; és
  - e) a felszín alatti víztestben lévő szennyező anyagok által okozott, a felszín alatti víztestből emberi fogyasztás céljára kivett vagy kivételre kerülő víz minőségét érintő veszély.
5. A tagállamok a 2000/60/EK irányelv V. mellékletének 2.4.5. és 2.5. szakaszával összhangban térképeken mutatják be valamely felszín alatti víztest vagy felszín alatti víztest-csoport kémiai állapotát. A tagállamok ezeken a térképeken feltüntetnek továbbá – adott esetben és amennyiben az megvalósítható – valamennyi olyan mintavételi pontot, ahol a felszín alatti vizek minőségi előírásait és/vagy küszöbértékeit túllépik.

IV. MELLÉKLET

JELENTŐS ÉS TARTÓSAN EMELKEDŐ TENDENCIÁK AZONOSÍTÁSA ÉS MEGFORDÍTÁSA

A. Rész

A Jelentős és tartósan emelkedő tendenciák azonosítása

A tagállamoknak valamennyi, a 2000/60/EK irányelv II. mellékletével összhangban kockázatosként jellemzett felszín alatti víztest vagy felszín alatti víztest-csoport esetében azonosítaniuk kell a jelentős és tartósan emelkedő tendenciákat, az alábbi követelmények figyelembevételével:

1. a 2000/60/EK irányelv V. mellékletének 2.4. szakaszával összhangban a monitoring programot úgy kell kidolgozni, hogy a 3. cikk szerint meghatározott szennyező anyagok koncentrációinak jelentős és tartósan emelkedő tendenciáit azonosítani lehessen;
2. a jelentős és tartósan emelkedő tendenciák azonosítására irányuló eljárásnak az alábbi elemeken kell alapulnia:
  - a) a monitoring gyakoriságát és a mintavételi pontokat úgy kell megválasztani, hogy azok alkalmasak legyenek:
    - i. a szükséges információ nyújtására annak biztosítása érdekében, hogy az ilyen emelkedő tendenciákat megfelelő szintű megbízhatósággal és pontossággal meg lehessen különböztetni a természeti változásoktól;
    - ii. az ilyen emelkedő tendenciák kellő időben történő azonosításának biztosítására, lehetővé téve olyan intézkedések végrehajtását, amelyeknek célja a felszín alatti vizek minőségének környezetvédelmi szempontból jelentős romlásának megelőzése, vagy legalább – amennyiben ez megvalósítható – mérséklése. Az

azonosítást első alkalommal – amennyiben az lehetséges és a meglévő adatok figyelembevételével – 2009-ig kell elvégezni a 2000/60/EK irányelv 13. cikkében meghatározott első vízgyűjtő-gazdálkodási terv részét képező, tendenciaazonosításról szóló jelentés keretében, és azt követően legalább hatévente;

- iii. a felszín alatti víztest időbeli fizikai és kémiai jellemzőinek figyelembevételére, beleértve a felszín alatti vizek áramlási feltételeit, a vízutánpótlás arányát, valamint a talajon és az altalajon keresztüli szivárgási időt;
  - b) a megfelelő tudományos színvonalú és összehasonlítható adatok szolgáltatásának biztosítása érdekében olyan megfigyelési és elemzési módszereket kell alkalmazni, amelyek megfelelnek a nemzetközi minőségellenőrzési elveknek, beleértve adott esetben a CEN- vagy a nemzeti szabványosított módszereket is;
  - c) az értékelésnek az egyes mintavételi pontok idősor szerinti tendenciaelemzésére szolgáló statisztikai kiértékelési módszeren, például regresszió elemzésen, kell alapulnia;
  - d) a tendenciaazonosítás torzulásainak elkerülése érdekében a számszerűsítési határ alá eső valamennyi mérést az idősorban előforduló legmagasabb számszerűsítési határ értékének felében kell meghatározni, kivéve a növényvédő szerek összességét.
3. A természetben és emberi tevékenység eredményeként egyaránt előforduló anyagok koncentrációi jelentős és tartósan emelkedő tendenciáinak azonosításakor figyelembe kell venni az eredeti szintet, valamint az ilyen adatok rendelkezésre állása esetén a nyomon követési program kezdete előtt, a 2000/60/EK irányelv 13. cikkében meghatározott első vízgyűjtő-gazdálkodási terv részét képező tendenciaazonosításról szóló jelentéshez összegyűjtött adatokat

B. Rész

Tendenciamegfordulási pontok

A tagállamok az 5. cikkel összhangban megfordítják az azonosított jelentős és tartósan emelkedő tendenciákat, figyelemmel az alábbi követelményekre is:

1. a jelentős és tartósan emelkedő tendenciák megfordítására irányuló intézkedések végrehajtásának kezdőpontja az a pont, amikor a szennyező anyag koncentrációja eléri az I. mellékletben a felszín alatti vizek vonatkozásában meghatározott minőségi előírások és a 3. cikk értelmében meghatározott küszöbértékek parametrikus értékének 75 %-át, az alábbiak kivételével:
  - a) korábbi kezdőpontra van szükség annak érdekében, hogy a tendencia megfordítására irányuló intézkedések a leginkább költséghatékony módon előzhessék meg, vagy legalább a lehetőségekhez mérten mérsékeljék, a felszín alatti víz minőségének környezetvédelmi szempontból jelentős romlását;
  - b) eltérő kezdőpont indokolt, amennyiben a kimutatási határ nem teszi lehetővé tendencia fennállásának megállapítását 75 %-os parametrikus értékek mellett; illetve
  - c) a tendencia növekedési aránya és megfordíthatósága olyan, hogy a tendencia megfordítására irányuló intézkedések későbbi kezdőpontja is lehetővé tenné a felszín alatti víz minőségének környezetvédelmi szempontból jelentős romlásának a leginkább költséghatékony módon való megelőzését, vagy legalább a lehetőségekhez mért mérséklését. Egy ilyen későbbi kezdőpont nem vezethet a környezetvédelmi célkitűzések határidejének késedelmes teljesítéséhez.

A 91/676/EGK irányelv hatálya alá tartozó tevékenységek esetében a jelentős és emelkedő tendenciák megfordítására irányuló intézkedések végrehajtásának kezdőpontját az említett

irányelvvel és a 2000/60/EK irányelvvel összhangban kell megállapítani, és különösen a 2000/60/EK irányelv 4. cikkében a vízvédelemre vonatkozóan meghatározott környezeti célkitűzésekre tekintettel;

2. a kockázatosként jellemzett valamely felszín alatti víztestre vonatkozó – a 2000/60/EK irányelv V. mellékletének 2.4.4. szakaszával összhangban, valamint a fenti 1. pont szerint meghatározott – kezdőpontot annak megállapítása után a 2000/60/EK irányelv 13. cikke értelmében előírt vízgyűjtő-gazdálkodási terv hatéves ciklusa alatt nem lehet megváltoztatni.
3. A tendenciamegfordulást – az A. rész 2. pontjában található vonatkozó monitoring-előírások figyelembevételével – bizonyítani kell.